

ERDÉLYI FIATALOK

ROMÁNIAI • MAGYAR • FŐISKOLÁS • LAP

SZERKESZTI : LÁSZLÓ DEZSŐ.

I. évf.

1930 június

6. szám.

Huszonnégyoldalas szám ára : főiskolásoknak 15,
másoknak 30 LeI.

Főmunkatársak: Balázs Ferenc, Biró Sándor, Debreczeni László, Demeter János, Dsida Jenő, Jancsó Béla, dr. Jancsó Elemér, László József, Mikó Imre, Nagy József, dr. Péterffy Jenő.

Munkatársak: Babos Sándor, Bakk Péter, B. Bányai László, Balázs János, Bede Emil, Bélteky László, Csögör Lajos, Dánér Lajos, Demeter Béla, Egyed Béla, Ferenczy Géza, Ifj. Ferencz József, Gagy László, Gurka Vilmos, Gyallay Papp Zsigmond, Kekel Béla, Kész Antal, Kovács Jenő, Kováts József, ifj. Kristóf György, László Ferenc, Méliusz N. József, S. Nagy Béla, Nagy Rózsa, Opra Benedek, Papp Ferenc, dr. Parádi Kálmán, Pogány Albert, ifj. Szabó Géza, Szabó István, Székely László, Szentiványi Elek, Szilágyi Olivér, Takáts Albert, Vargha Lajos, Varró Dezső, Vita Zsigmond, Ziegler Emil.

Tartalom:

Demeter János: Vissza a faluba.	81
Balogh Edgár: A regősjárástól a szociografiai intézetig	82
Balázs Ferenc: Mit fehetnek a tanult emberek a falu érdekében?	85
Demeter Béla: Az Országos Magyar Földhitelintézet	88
Dr. Parádi Kálmán: A magyar falu egészségügye	90
Hogyan tanulmányozzam a falu életét? Az Erdélyi Fialatok pályatételei.	91
Gyarmathy Árpád: Vakvágányon. — Kacsó Sándor regénye	94
Dr. Parádi Kálmán: Fialatok összetartása nélkül	95
Kováts József: Az Erdélyi Fialatok estélye Tordán	96

Fiatal magyarok:

A szegedi Bethlen Gábor-kör tanyamunkája. A Magyar Diákszemle II. száma (Jancsó Béla)	97
---	----

Szemle:

Nostrifikálások megoldása felé (Jancsó Béla), A Tizenegyek antológiájának évfordulójára. A R. M. D. Sz. első ifj. dalosversenye. Hozzászólás (ifj. Szabó Géza). Cserkészlet (Jancsó Béla)	99
---	----

Fialatok munkája:

Számadó György: Most csak ennyi (Jancsó Béla).	101
--	-----

Egyesületi élet:

A Székelyek Kolozsvári Társasága Ifj. Bizottságának egy évi munkája. Az Ifjusági Keresztyén Egyesület az 1929/30 évben (S. Nagy Béla). Rövid visszatekintés a Róm. Kath. Népszövetség Egyetemi Szakosztályának évi munkásságára. Beszámoló az Unitárius Theológiai Akad. Önképzőköre működéséről. A Dávid Ferenc Egylet Ifj. Köre falu munkája. Ref. Főiskolai Hallgatók konferenciája	101
--	-----

*

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Cal. Victoriei 32. sz. Székely Társaság helyisége. Kéziratok és a lap adminisztrációját érintő levelek a szerkesztőség, illetve a kiadóhivatal címére küldendők.

Lapunk kolozsvári megbízottai: Báthory-Apor szeminárium: Koncz István. Ref. Kollegium: László Ferenc. Ref. Theológia: Antal Gusztáv. Unit. Kollégium: Mihályfalvy Miklós és Miklós András.

Előfizetési díjak: főiskolai hallgatóknak félévre (5 szám) 45 Lei, egész évre (10 szám) 80 Lei; másoknak félévre 100, egész évre 200 Lei. Magyarországon: főiskolásoknak: félévre: 2,5, egész évre 4,5 P. másoknak félévre 3,5, egész évre 7 P. Csehszlovákiában: félévre 25, egész évre 50 csehkorona. Jugoszláviában: félévre 40, egész évre 80 dinár. Más országokban: félévre 5 egész évre 10 svájci frank. **Előfizetési díjak dr. Péterffy Jenő ügyvédjelölt címére (Cluj-Kolozsvár, Piața Cuza Voda 14.) küldendők.** Egyes szám ára: belföldön: főiskolai hallgatóknak 10, másoknak 20 Lei Magyarországon: főiskolásoknak 50, másoknak 70 fillér. Csehszlovákiában: 5 csehkorona. Jugoszláviában: 8 dinár, más országokban 1 svájci frank.

Magyarországi főbizományos: „Stadium” könyvesbolt, Budapest, Múzeum-körút. Magyarországi előfizetési díjak általa is beküldhetők.

Megjelenik havonta egyszer, július és augusztus kivételével.

Vissza a faluba.

Irta: Demeter János.

Erdélyben már divat azt hirdetni, hogy „vissza a faluba”, ami mögött társadalmi, kulturális és főként gazdasági erők dolgoznak. Mi nem a jelszódivatnak hódolunk, hanem e törvényszerűségek felismerésével, keresve azoknak szerencsés kibontakozását, fordulunk a falú felé. A kibontakozás és a jobb jövő a földműves magasabb életéhez van kötve az agrárnépeknél, kétszeresen nálunk, mert az erdélyi magyarságnak nemcsak számbelileg legnagyobb, de az ipari elem mellett mindinkább kizárólagos alkatrésze a falú. Így gazdasági tekintetben *csak a racionálisabban termelő s az értékesítésben hozzáértően irányított földműves hozhat javulást*; pénzt önmagának, munkát az iparnak és az intellektuelnek. *Kulturánk kiinduló pontja szintén a falú*, ha célunk, hogy az a magyarság faji gyökereiből bontson ki, miáltal „neki való rangos és modern tömegkultúrához jutna.” *Széthulló faji közösségünknek is csak egy lehetősége van a szolidaritáshoz, a magyar földművest tenni társadalmunk alapjává, mert a termelésben elfoglalt jelentősége biztosítja a legjobb közösségi formánk sikerét; megszervezni szociálistikusabb ideológiában a magyar dolgozó rétegek hatalmas érdekszövetségét.* Túlzás nélkül mondhatjuk tehát, hogy minden út a faluba vezet.

De a faluban most nem gondtalan jókedv, romantikus tájak, esti harangszó és idyllek várnak. A falú most sülyedő hajó, szegénység, panaszok a meg nem fizetett munkáért, segélykiáltás és forradalmi hangulat teszik tragikussá. Azért egyelőre a falú-munka minden mozdulata segélynyújtásra állítandó be. Meg kell nyerni a bizalmat az intellektuellek iránt, amit eljátszottak elődeink s a sorsalakítás elszántságával szervezni, oktatni kell és sokat dolgozni. Ez a mélyebb értelme annak, hogy vissza a faluba!

Az első lépésünk vissza a faluba az legyen, hogy a jelszó divatos külsőségei mögött mélyüljünk el a falú szomorú életébe! A szociológus szemével lássuk a tüneteket és a válságok, nélkülözések, kinövések okait. Miben nyilatkozik meg a mezőgazdasági krízis, mi az ellenszere szűkebb faji korlátok között, ha már annak világ, sőt országos jelenségei is hatókerületünkben kiesnek? Hol iparosodik el, hova vándorol a falusi népfölösleg; vagy tudatában van a földműves a proletáriátussal való érdekközösségnek s annak, hogy sürgősen össze kell fogniok? Hogyan szervezhető a falusi nép szakoktatása és népnevelése ilyen rossz gazdasági viszonyok mellett? *E kérdés-komplexumok vizsgálata az adott helyi körülmények között jelenti a falú felé orientálódás első lépését.* S ha ezzel sikeresen megbirkóztunk, a szakszerű felkészültség biztosítékot nyújt arra nézve, hogy a népnek nemcsak szerelmet vallunk, hanem a gyakorlat terére lépve termékeny szervező munkát fejthetünk ki: felemelhetjük a sülyedő erdélyi falut.

A regösjárástól a szociográfiai intézetig.

Irta: Balogh Edgár.

Balogh Edgár a felvidéki magyar diákmozgalmak megindítója, a pozsonyi Sarló elnöke kezdeményezte az 1928. májusában tartott budapesti Ady-ünnepséget, mely a haladó magyar ifjúság első egyetemes kézfogása volt. A Sarló-mozgalom dolgozta ki a kisebbségi magyar ifjúság világszemléletének alapjait, s örömmel tölt el minket, hogy az első Erdélybe írott felvidéki magyar fiatal-cikket éppen a mozgalom vezetője küldte be hozzánk.

Az új magyar nemzedék Csehszlovákiában akkor született meg, amikor a diákság egy kisdéd vezető csoportja a parasztság és a falú felé fordult. Ez a diákcsoport a prágai, brünni és pozsonyi főiskolás cserkészek Szent György Köre volt. Hosszas vitagyűlések eredményeképpen a magyar népnél igyekezett megtalálni azt a nemzeti élményt, amelyet az idősebb tanult generációnak még a magyar állam adott meg. A néphez forduló diákok Ady Endrére, Móricz Zsigmondra és Szabó Dezsőre hívatkoztak. Ebben a három íróban szólalt meg számukra az a magyarság, amely már nem jogi formula, nem a megbukott államöntudat, hanem mérhetetlen faji erő, természeti valóság. Hittek a falú őseréjében, a Paraszt Nyár egészségében és ugyanekkor segítségére akartak sietni a világtalan falúnak, az elsodródó faji energiáknak. Versekben és regényekben, próféciaikon keresztül ismerték a falút, őseréjű titánnak tudták Turi Danit, a szimbólikus magyar parasztot, de tudták róla azt is, hogy az elmaradottság pusztájában meddő minden nagy gerjedése, eltékozolt kincs a paraszterő. A fiatalság lírája mögött az államgépezetből kiesett egykori vezető intelligencia kenyérösztöne rejtőzött. *A deklaszált, részben már teljesen proletarizálódott csehszlovákiai magyar középosztály a magyar nép széles tömegei felé fordul, mert csak a gazdaságilag szervezkedő magyar nép igényeinek emelkedésétől remélheti az új magyar értelmiség eltartását.* A falú felé forduló kisdéd ifjúsági csoportban tehát olyan logikus történelmi fordulat teljesedett be, amelyen lassanként az egész fiatal magyar értelmiségnek át kell esnie a megváltozott viszonyok kényszerítő parancsa szerint. Innen a kezdetben kisméretű mozgalom nagy jelentősége és sokoldalú hatása.

Mint a prágai Szent György Kör vezetője, 1925 nyarán három középiskolás cser-

készfiúval próbaként nekivágtam a galántai országútnak a Kisalföldön. Ismertük a Kiskárpátokat, végig jártuk a Fehérkárpátokat, táboroztunk a Fátrákriván fenyveseiben, dúdoltuk a szlovák bacsák különös dalait, de alig ismertünk a magyarságból többet, mint a pozsonyi középosztályt. *A kéthetes vándorlás felrázó hatalmas élményt adott. Felfedeztük a legszebb természeti tájat: az alföldet!* A szántókat mocsarak, a pusztákat virágos falvak, parasztság, halászkövek és gyári munkások, zümmögő méheseket modern gyárak követték a vándorlás kaleidoszkópjában. Dalokat hoztunk haza és 1926-ban már három cserkészörs barangolta be a Kisalföldet. A pozsonyi és érsekújvári reálgimnázisták regösjárása megkezdődött.

A regöscsoportok előre kidolgozott úiterv szerint gyalog járták be a Vízközt, Csallóközt, Mátyusföldet és Garamvölgyet, sőt az én csoportom átvágott a szlovák övön és meglátogatta a nyitrai Zoborhegyet kerítő palóc nyelvszigetet is. Dialektus volt ez a nyári vándorlás. A falvakban népművészeti emlékeket rajzoltunk, népszokások, játékok, rigmusok, mondák és mesék után érdeklődtünk, dalokat tanultunk, pappal és harangozóval, zselérel és kiscigánnyal, öregekkel és fiatalokkal, férfiakkal és asszonyokkal, mindenkivel megbarátkoztunk. Amikor aztán megszólalt a trombitánk, vagy megperdült a kisbíró dobja, nemcsak az összehívott gyerekek gyülekeztek a templomkertben vagy az iskolaudvaron, de méltóságos csöndben, várakozó kíváncsisággal összegyűlt körünk az egész falú. *Meséltünk, hegedültünk, játékokat tanítottunk, verseket mondtunk el, természetesen mindezt sem komédiás módjára, sem amúgy úriasan, pódiumról, hanem közvetlenül, őszintén, diákosan.* Garay, Petőfi, Gaál, Benedek, Pósa, Czuczor, Móricz, Kriza, Arany László verseit, meséit mondtunk el és friss, tö-

megeket mozgató cserkészjátékokat tanítottunk.

Volt úgy, hogy a híres bényi templom előtt kétszáz gyerek csoportokra osztva négyféle játékot játszott egyszerre egy-egy cserkészfiú vezetése mellett. És körben, hatalmas, sokszínű gyűrűben nézte a szokatlan látványt a falú népe. A befejezés rendesen az volt, hogy a gyerekek, a legények, a lányok velünk együtt dalolták el a vidék különös népdalait. Különösen a falvak határában gyűjtött tábortüzeknél végül már nem is mi, hanem csak ők énekeltek. Nekünk. Négyszáz ember. Egyszer szuronyos csendőrs lepte meg a nagysallói tábortüzet. Halálos csönd támadt, a tömeg utat nyitott és a cseh csendőrök leigazoltatták a cserkészeket, öten voltak, a legidősebb hetedikes reálgimnázista volt. Miután mindent rendben találtak, letelepedtek a tűzhöz a csendőrök is. Fél óra múlva a cseh csendőrmester könnyezve a meghatottságtól odalépett a cserkészekhez, tört magyarsággal megköszönte a dalos estét, a meséket és fiúk táncjátékát és tovább ment embereivel. A regösdiákok új magyar győzelmet arattak a nagysallói mezőn.

Az 1926-iki regösjárásról értékes naplót hoztak haza a fiúk. A rajzok, a szövegek, a gyűjtött néprajzi adatok sorra megjelentek és széles körökben újabb híveket szereztek a mozgalomnak. Különösen a vidéki városok cserkészei találták meg a regösjárásban a cserkészlet legmagyarabb formáját. *A nagyobbára parasztszármazású érsekújvári és beregszászi cserkészeknél a nagyvárosi fiúk felé hajló polgári mozgalma a parasztszármazás tudatosításán keresztül lassanként paraszti osztálymegnyilvánulássá alakult át.* Ezek az ízig-vérig magyar fiúk teljesen az új mozgalomra rendezkedtek be és az iskolai évben is minden szabad napon fölkeresték a környező falvak gyermekeit. Télen az iskolákban tartottak mesedélutánokat és ahol nem volt könyvtár, ott mesekönyveket és ifjúsági folyóiratokat adományoztak az iskoláknak. 1927-ben már öt csoport vándorolt a Garam és az Ipoly völgyében, Gömörben, a Bodroghöz és a Tiszaháton. A naplók újból megteltek, a tudományos anyag egy része a Magyar Néprajzi Múzeumhoz is elkerült Bu-

dapestre. A régi Komárom vármegyéhez tartozó Ógyallától egészen a szatmármegyei Nagypaládig, ahonnan a regösök már Erdély hegyeit is megpillantották, ismerte és szerette már a falusi nép a rövidnadrágos, kalap nélkül járó regösdiákokat és fölbokkrétázta kis zászlóikat.

Az 1927-iki vándorlással befejeződött a szlovenszkoói magyar cserkészlet regösjárása. A cserkészvándorok ellen feljelentések érkeztek. Bíró elé kerültek a regösdiákok, s bár felmentették őket minden izgatás vádjára alól, az iskolaügyi hatóságok mégis eltiltották a tanuló ifjúságot a regös-vándorlásoktól. Politikailag gyanussá, irredentizmussal megbélyegzetté vált az a mozgalom, amely éppen az új történelmi viszonyokhoz alkalmazkodó új nemzedék reális nemzeti vitalitásának volt a legelső nagy bizonyítéka. De váratlanul másuttan is támadás érte a regösdiákokat. *A magyar társadalom és a cserkészlet konzervatív vezetői rossz néven vették, hogy a regösök Nyitra körül, továbbá Beregben és Ugocsában felfedezvén az előttük ott járt Kodály Zoltán, Móricz Zsigmond és Bartók Béla néprajzi kutatásainak nyomait, e művészek követőinek vallották magukat, új faji kultúráról beszéltek és – felfedezték a falusi szociális nyomort.* Híre járt, hogy a regösdiákok szociális élű meséket mondtak az igazságos Mátyásról, Dózsa Györgyről és Ludas Matyiról, sőt egyhelyütt a tábortűz köré gyűlt legények rágyújtottak a proletárindulóra. Magyar részről is mozgalom indult meg a regösmozgalom ellen és a következő esztendőben a regösdiákok nem mehettek többé vándorolni.

Ha mást nem tehettek, legalább összegyűltek két hétre 1928 augusztus havában a Sajó völgyében. A gombaszögi tábor a szlovenszkoói magyar új nemzedék önkifejtésének nagyjelentőségű állomása lett. *A gombaszögi táborban kiáltották ki a pozsonyi, érsekújvári, rimaszombati, losonci, eperjesi és beregszászi regösdiákok a magyar cserkészlet nagy megújulását a magyar föld, a magyar falú szellemében.* Ebben a táborban jelent meg először a Rozsnyón nyomtatott első Vetés és itt alakult meg a hatalmas Ady-máglya fényénél az új csehszlovákiai magyar nemzedék élcsapata, a Sarló. A gombaszögi

majorban, a közeli Szilicén és Szádvár-borsán, valamint Szalócon tartott regösiskola tudományos kiképzést adott a népi kultúra irodalmi, művészeti, kultúrtörténeti és tárgyi néprajzi kutatására és összeállította a magyar néprajz és népi irodalom bibliográfiáját. Közben az egyetemi hallgatók az egyetemre kerülő regös-nemzedék tudományos programját dolgozták ki. Vörös sárlóval jelölt kis zászlókat vittek haza a gombaszögi táborból az egyes városok cserkészei és ettől kezdve megindult a megtiltott vándorlások helyett a legnehezebb új regösjárás: a parasztorientáció bevonulása a diákság szellemi intézményeibe.

A gombaszögi tábor óta eltelt két esztendő alatt a csehszlovákiai magyar diákság lírai parasztorientációja, ez a polgári deklasszálságot eláruló jellegzetes jelenség, higgadt tudományos programmá változott át. A nép szeretete a nép tanulmányozásához vezetett és a megismert népelet magyarázása eljuttatta a diákságot a társadalmi világjelenségek végső analíziséhez. A közvetlen néprEDEK megfigyelésén keresztül a diákság az osztálytalan világtervgazdaság kívánságához, a szocializmushoz fejlődött fel és ebben a társadalmiszemléletben felmérte a maga helyzetét és hivatását. *Megszületett annak az új kisebbségi magyar értelmiségnek a magja, amely már nem magát tartja magyar történelmi erőnek, hanem a dolgozó osztályok feltörekvésében látja az új történelmiséget. Az értelmiség csupán az új történelmi erőkhöz való viszonyán, tehát a parasztság és munkásság osztályérdekeinek értelmi szolgálatán keresztül válhatik maga is építő részesévé az emberi haladásnak.* Az ifjúság programja a kisebbségi magyar dolgozó tömegek megismerése, a népismereti tények társadalomtudományi sikra való emelése és a felmerült szociális és kulturális kérdések világhorizontba beállított tudományos megoldása lett.

Az új nemzedék szociálpolitikai programja a középiskolai önképzőkörök reformjánál kezdődik. Nem a fejletlen diákegyéniséget kifejezni és a világra erőszakolni, hanem a környező világot megállapítani s annak követelményeihez szabni magunkat – ez lett a cél. Ma már az érsekújvári, pozsonyi, ipolysági és kassai

magyar diákönképzőkörben figyeli az ifjúság a kisgazdák és kisiparosok proletarizálódását, a középosztály anyagi sorvadását, az imperialista csehszlovák telepítéspolitikát, a nyugati nagyipar kelet felé gyarmatosító törekvését, az amerikanizáció előtörését és a nemzeti, valamint osztályharc egyéb gazdasági és kulturális jelenségét a magyarság életében. Ezek az önképzőkörök és a diákság Losoncon megjelenő folyóirata, A Mi Lapunk, bontják ki azt a faji kultúrát is, amely a magyar úri és polgári körök nyugati osztálykultúrájának vékony epidermisze alatt mindmáig a magyar nép tömegeinek harmónikus kultúrája maradt.

A népi kultúrát a regösjárások ismertették meg az ifjúsággal. A regösdiákok az önképzőkörökben és a diáksajtóban beszámoltak vándorlásaikról, bemutatták rajzaikat, elénekelték városi társaiknak a Zobor hegye alatt vagy a Latorca partján tanult nótáikat és a nálunk magyaroknál osztálykultúrává vált nyugateurópai kultúrával szemben felfedték azt az etnográfiai kultúrát, amelyből minden őszinte magyar érték erejét nyerte. Helyes társadalomtudományi kritika után megtudta ugyan az ifjúság, hogy a népi kultúrát, mint az őstermelő parasztság szellemi kifejeződését, szükségképpen megbontja a kapitalista szabadverseny és civilizáció, de ugyanekkor felállította azt a tételt, hogy a népi kultúra helyébe tóduló polgári kultúranarchia helyett egy új, osztálytalan társadalmi rend új népi kultúrát, új harmóniát fog teremteni. *Ez az új népi kultúra kertvárosi tömegkultúra lesz, de a magyar földrajzi és történelmi adottságoknak ugyanolyan őszinte kifejeződése, mint amilyen az őstermelő népi kultúra. Ez azt jelenti, hogy szintén faji kultúra lesz. A diákság tehát tudományos programjába illesztette az etnográfiai kutatást is és ennek az igazi magyar kultúrtörténeti kutatásnak ugyanolyan jelentőséget tulajdonít, mint az új termelési rendért és a technikai haladásért folytatott tudományos munkának.*

A középiskolai mozgalmakban kezdődő népismereti munkát az egyetemi hallgatóság prágai, brünni és pozsonyi szakszemináriumai emelik a tudományos összehasonlítás és feldolgozás síkjára. Kiseb-

ségi, szakszervezeti és szövetkezeti, közgazdasági, népegészségügyi, reformpedagógiai, néprajzi és irodalomtörténeti, mérnöki, valamint zenetudományi előadások, viták, szemináriumi munkák a csehszlovákiai magyar tömegek szociális és kulturális érdekeinek értelmi szolgálatára nevelik a magyar diákságot. De az ifjúság programja itt sem áll meg. *A mai diákok az életbe kerülve, meg akarják teremteni a kisebbségi magyarság minden problémáját feldolgozó legfőbb tudományos fórumot, a kisebbségi magyar tudományos akadémiát. Az új nemzedék irányító szerve, a Pozsonyban székelő Sarló ötéves programot dolgozott ki, amelynek végén ott áll ez az összefoglaló és irányító szellemi szerv, a tudományos akadémia.*

1930 nyarán a Sarló máris főiskolás vándorcsoportokat indít szerte a köztársaság magyar vidékeire. A legkülönbözőbb magyar, cseh és német tudományos intézetek és tudósok útmutatásai szerint kérdőíveket állít most össze a Sarló szociográfiai bizottsága. A kérdőíveket a falún lakó egyetemi hallgatók is megkapják.

Augusztusban a Csallóköztől egészen Ugocsáig húzódó magyar földszávon ismét diákok jelennek meg, néprajzi és társadalomtudományi megfigyeléseket tesznek és kapcsolatot teremtenek az új értelmiség és a magyar vidék földmunkásai, kisgazdái, kisiparosai és gyári munkásai között. A játékos és dalos regösdiákok férfiakká komolykodott utódai.

A nyári szociográfiai és etnográfiai kutatások eredményét a Sarló 1930 őzétől 1931 tavaszáig feldolgozza a különböző szociális tudományágak szempontjai szerint és az eredményt kiadja. Ugyanekkor lépéseket tesz, hogy szélesebb körök bevonásával felállítsa a Csehszlovákiai Magyar Szociográfia Intézetet, a kisebbségi magyarok tudományos akadémiájának első szervét. A regösjárást be lehetett tiltani, de az új értelmi nemzedék történelmi kifejlődésében meg nem állítható, mert ami hajtja, mozgatja, nem a középosztály szétesése többé, hanem az új magyar osztályok megtalált és befogadott, gátolhatatlanul hatalmas történelmi energiája.

Mit tehetnek a tanult emberek a falu érdekében?

Irta: Balázs Ferenc.

Vannak falú-kirándulók és vannak falún élők. Mindkét csoportban bőven akadnak olyanok, akiket csak a saját maguk dolga érdekel. A továbbiakban azokhoz kívánok szólni, akik valamilyen okból a falú helyzetén segíteni akarnak.

I.

A falúnak „inferioritási komplexe” van, s ez magyarítja meg azt, hogy olyan nehéz vele bánni. Úgy hiszi, hogy alacsonyabb-rendű, s kétségbeesve akar tenni róla. Ezért utasít vissza minden beavatkozást, amelyből fölényességet érez ki, s ugyanakkor titokban eltanul és utánacsínál mindent a városnak, hogy hozzá hasonló legyen.

Egy fiatal lelkész barátom így adott számot a munkájáról: „Hibáztatnak, hogy alig tartok gazdasági előadásokat a falumban, bár Amerikában egy gazdasági iskola növendéke is voltam. De előadások tartásának nincsen értelme. Ehelyett ok-

szerűen kertészkedem, nevelek baromfit s az eredmény az, hogy sokan utánoznak.”

Előadások tartásának csakugyan kevés a haszna. De nemcsak azért, mert a falusi ember értelmi képessége nincsen odafejlődve, hogy szöből értsen – bár általában ezt szokták fölhozni az úgynevezett gyakorlati oktatás fő előnyeképpen – hanem azért is, mert a falusi ember ma csak akkor engedi, hogy kitanítsák, ha kénytelen vele. „Úgy beszél az úr, mintha mi semmit sem tudnánk!” – gondolják magukban a csudát látni összecsődített atyafiak – s aztán beszélhet nekik akárki akármit, akármeddig. A falusi ember, különösen amióta lapot járat s rádiót hallgat, csak azért sem akarja elismerni, hogy keveset tud. Inkább tudatlanul marad, de kérdezni nem akar, nehogy elárulja tudatlanságát. Az a benyomásom, hogy a lelkészek is részint azért veszítették el a nép ragaszkodását, mert viszonylagos elmaradottságuk mellett is nyilvánvalólag a leg-

többet tudnak a faluban s a nép minden szavukból fölényességet, leckéztetést, kitanítást érez ki. – Ugyanakkor azonban a falusi ember önmagát nem csalja meg. Rossz néven veszi, ha kitanítják, de amit maga fedez föl, a kétszemével lát meg, a saját eszével ér föl, azt gyorsan magáévá teszi, utánozza.

Azon nem kell csodálkoznunk, hogy ez az utánzás főképp külsőségekben történik. Hogy a városi embernek más a ruhája, kávéit iszik, telegipszeli a háza utcafelőli falát, kézi szekeret egy világért végig nem tolna az utcán, vanszteppet jár, „kuplét” énekel, ismeretlen szavakat használ, a hölgyeinek kezét csókol... – ezt igen könnyű észrevenni. A műveltség belső kellékei azonban föltűnést nem keltenek. Ezért a falusi ember, aki képzelt alacsonyabb-rendűségét mindenképpen elakarja tüntetni, s aki éppen ezért óvakodik a nyilvános tanulástól, egyebet igazán nem tehet, minthogy átvegye azt, amit lát.

Ha a falú érdekében hasznos és célravezető munkát akarunk kifejteni, szükséges, hogy a mai falú lélektanának ezt az alapvető vonását tudomásul vegyük.

II.

Az előbb mondottakból legelőször is az következik, hogy mindenki nem alkalmas falú-munkára. Aki a legkisebb mértékben is osztály-kultúra alapján áll, aki azt hiszi, hogy bizonyos dolgok megfelelnek neki, mint az úri osztály egy tagjának, de ugyanazokat a dolgokat a falusi” ember nem szabad, hogy kövesse, keressen magának foglalkozást inkább városban. Annak nincs értelme, hogy a népet például a viseletéhez való ragaszkodásra buzdítsuk, ha nekünk eszünk ágában sincs ugyanazt tenni. Ha fontosnak tartjuk a hagyományok ápolását, mi se vonjuk ki magunkat e kötelesség: alól. Viszont, ha kényelmetlennek, talán költségesnek találjuk a hagyományos viseletet saját magunk számára, forduljon meg a fejünkben, hogy talán a nép is ugyanígy gondolkozik. Ne hízzelegünk magunknak azzal, hogy jó magyarok vagyunk, mert a népet rábeszélni próbáltuk, hogy számunkra múzeumot játszódjék.

Ugyancsak ne tételezzük föl, hogy vannak dolgok, amelyeknél mi már töb-

bet tudunk, amelyeket azonban a népnek még jó hinnie. Ne hirdessük, hogy „az Isten megbüntet, ha az egyházi adót meg nem fizetitek!” vagy hogy „a Magyar Párt teljesen demokratikus és a vezetői éjjel-nappal a nép érdekében dolgoznak”, ha mi e kérdésekben a magunkszóró művelt emberekkel más hangnemben szoktunk tárgyalni. Engedjük meg mindenkinek, hogy túllásson a szítán. – Mert a falusi embert ugyan el lehet bolondítani, mint mindenkit; mégis ő megérzi, hogy őt fölényes magaslatról kezeljük, s akkor már hiába is próbálunk reá hatni. Befolyásunk csak akkor lehet a falusi emberre, ha vele egy osztályba tartozóknak érezzük magunkat.

III.

Mit tehetnek most már a diákok, akik a szünidejüket falú-kirándulásokra használják föl? Nagyon keveset, szinte semmit. Persze, népdalokat s a népművészet más irányú termékeit gyűjthetik kedvük szerint, de ezzel a falun nem segítenek. A valamit érő munka ott kezdődik, amikor egy faluban hosszabb időt, pár hetet töltenek el.

Igen lényeges, hogy az emberekkel minél gyakrabban a legnagyobb közvetlenséggel és őszinteséggel érintkezzenek. A falú közelében felütött táborba esténként bejárhatnak a falú ifjai s ha ott emberekre, nem pedig urakra vagy úrfiakra találnak, a kölcsönös, baráti érintkezés igen jó hatással lehet mindkét csoportra. Ilyenkor belevonjuk az ifjakat egyes kérdések megbeszélésébe s anélkül, hogy őket kitanítani akarnók, alkalmat nyújtunk arra, hogy tanuljanak. Előadásokat is rendezhetünk, de nagy eredményt tőlük ne várjunk. A műsoros estély jövedelmét pedig hagyjuk a faluban a népház, vagy könyvtár céljaira. A dolgok jelenlegi állásában a leghasznosabb tevékenységünk azonban a falú szociográfiai fölmérése lesz. Mielőtt valamit tehetnénk, ismerünk kell a tényleges állapotokat. E föltételek eszközzésére vonatkozó útbaigazítások lapunk más helyén található.

Céltudatos gazdasági és társadalmi politikát azonban csak azok vihetnek keresztül, akik állandóan falun tartózkodnak.

IV.

Itt most annak a bizonyos céltudatos politikának a vázolója kellene, hogy követezzék! Ki kellene fejtenem a Rendszer alap elveit, amelyek alapján a falú felvirágoztatását elképzelem. A csodaorvosság receptjét kellene adnom...

Szégyenkezve kell megvallanom, hogy ilyen csodaorvosság üvejét csakugyan a kezemben szorongatom, bár élő lénynek még soha be nem adtam s így hatásáról nem szavatolhatok. E vallomást azért teszem némi restelkedéssel, mert a mai világban az emberek mind gyérebben hisznek efféle mindent gyógyító szerek létezésében.

Az én orvosságom ebből a tanácsból áll: *Ne tegyük megélhetésünket függővé olyan tényezőktől, amelyeket nem befolyásolhatunk.*

Egyszerű, ugyebár? De nagy jelentőségű. Mert fölfogásom szerint a legtöbb gazdasági és politikai baj oka abban kereshető, hogy az emberek túlságosan kiterjedt felületeken érintkeznek egymással, s a mérték felett bonyolulttá vált viszonyok szabályozásához tehetségük és erejük nincsen. Ha az indiai forradalom az angol textilgyári munkás kenyér kérdése s a kanadai búza az erdélyi gazda ürme— akkor vagy hozzuk létre a Világ Államot, amely a termelés menetét, szétosztását szabályozza, vagy pedig ha belátjuk, hogy ez lehetetlen feladat, húzódjunk vissza a világpiacról s szorítsuk le az árucserét akkora területre, amekkorára rendet teremteni van erőnk.

Ha a gazda csizmadiáknak, szabóknak, szücsöknek, kovácsoknak, kereskedőknek és egyéb nem földművelő embereknek a portékáját megveszi, kívánja meg, hogy ők viszont ne kanadai búzából süssenek kenyeret, ne a bolgár kertészek paprikáját rágják, ne az ország másik végéből odaszállított állat húsáért adjanak pénzt, hanem az övéből, az övét, az övéért. Tehát olyan szövetkezésekre van szükség, amelyek nemcsak a gazdákat szervezik meg termelésre és értékesítésre, vagy a városi polgárokat fogyasztásra, hanem e kettőt együtt, lehetőleg egy zártkörű áruforgalmat teremtve, a szükségleteket és a termeivényeket egymással kölcsönös vi-

szonyba hozva. Az elv az, hogy a ténylegesen egymásra utalt falú és város termeivényeinek kölcsönös fogyasztóját találja meg egymásban.

Hiba volna azonban a falú gazdasági életét még a városi fogyasztástól is túlságosan függővé tenni. Arra kell törekedni, hogy a falú termeljen lehetőleg mindent, amire szüksége lehet s fogyassza el annak jó részét, amit termelt. Hibás például a faluban tejszövetkezetek útján termelt vaját mind eladni akarni; valamint a jövőben létesítendő gyümölcsfeldolgozó, sertésstenyésző, tojástermelő stb. szövetkezetek hozamát is mind a piacra szállni. Elvégre, ízre, zsírra, tojásra, vajra a falúnak is éppen úgy szüksége van, mint a városnak, s a szövetkezés nemcsak az értékesítés, hanem általában a *gazdaságosabb termelés* elősegítésére is szolgál. Azért gazdaköreink programjába a gazdasági (vető, kaszáló, cséplő stb.) gépek közös beszerzésén kívül a főképp (bár nem szükségkép teljesen) a falú számára termelendő szövetkezetek létesítését is vegyük bele. A családi gazdálkodást nem megzavarjunk, de kisegítsük és kibővítsük kell e szövetkezetekkel.

Röviden összefoglalva: családi, vagy szövetkezeti gazdálkodással a falú, mint régebben, úgy most is főképp a saját szükségletei kielégítésére termeljen; a fölöslegre vonatkozólag pedig lépjen érintkezésbe városi szövetkezetekkel s csak azoktól vásároljon, azok szolgálatait vegye igénybe, akik az ő termését veszik meg.

Állat, tűz s egyéb biztosításokat sem szükséges idegen bankok útján kötni, ha a falú népe megegyezik, hogy akárki akaratlan kárát közösen viseli. S egyszer talán oda is el fogunk érkezni, hogy a falú, vagy több falú együtt, közösen fogad orvost, gazdasági szakértőt, háziipari vezetőt és népfőiskolai tanítót. Ma az ilyesmi még fényűzésnek tetszik, pedig bizonyos, hogy több falú ma is elstart egy orvost, anélkül, hogy ennek egészségügyi szolgálatait túlságosan igénybevenné, a gazdasági szakértő pedig akkora több termeléshez vezetne, amennyiből a fizetésére bőven jutna s még maradna is. Ami pedig a Népfőiskolát illeti, a dániai példa bizonyította, hogy a felserdült ifjúság nevelé-

séből a falúnak magának van a legtöbb haszna, mert ma sok jónak éppen a falusi ember makacs értetlensége az elrontója, amelyen egy kis rendszeres továbbképzés könnyen segíthetne.

Beszéljek még arról, hogy az így saját lábára állott és gazdaságilag biztos alapra került falú milyen intézményeket valósíthatna meg? Kultúrháznak nevezett táncterem már most is sok faluban épül; azokat nevükhöz méltókká lehetne tenni azáltal, hogy egy pár kis szobával meg bővíjük. Legyen bennük olvasó szoba (megfelelő könyvtárral) körhelyiség, gyermekszoba, sokféle műhely. Játsszó tér, közfür-

dó, s más efféle haszontalanság jöhet a legvégén. Hanem itt már meg is állok, mert a képzelődés veszedelmes dolog, ha azzal a hittel van össze kötve, hogy e csodavilág azonnal felépül, mihelyt a tanácsomat a falú megfogadja. Elég volt az álmodozásból.

Csoda orvosságomat ingyen kínálom bárkinek, aki azt bevenni hajlandó. Ne tegyük megélhetésünket függővé olyan tényezőktől, amelyeket nem befolyásolhatunk. Vannak-e közöttünk hittel teljesek? Hunyják be a szemüket s nyeljék le a pilulát!

Mészkö, 1930. május.

Az Országos Magyar Földhitelintézet.

Irta: *Demeter Béla.*

Egy megelőző cikkben* rámutattam arra, hogy az erdélyi magyar falú elérkezett a gazdasági leromlás legmélyére. Ezúttal arról szeretnék pár szót szólani, hogy miképpen lehetne ebből a gazdasági csődből kimenekülni.

A romániai magyarság hivatalos szerve, szerencsére, kellő időben felismerte a helyzet súlyosságát és ennek gyógyítására megalapították az Országos Magyar Földhitelintézetet. Az intézet célja olcsó és hosszú lejáratú kölcsönöket nyújtani a földet művelőknek.

A Földhitelintézet megalapítása előtt vita folyt afelett, hogy egy altruista jellegű magyar bank, vagy egy földhitelintézet tudná eredményesebben megoldani a problémát? A választás az utóbbira esett, de majd a jövő fogja megmutatni, hogy életteljes és biztos megoldáshoz vezető volt-e ez a lépés?

Addig is legyen szabad rövid tanulmány tárgyává tenni ezt a kérdést.

Mindenekelőtt figyeljük meg, hogy miképpen oszlik meg az adósság a mezőgazdasággal foglalkozók rétegei között. Az orvos szemével kell felismernünk a kór kését, hogy megfelelő orvosságról gondoskodhassunk. Az eladósodott földet művelőket három csoportba osztom. *Az első csoportba* a nagybirtokosok tartoznak.

* Lásd lapunk 4. számában Gazdasági válságunk c. cikket.

200–300 holdnyi birtokuk átlag 1–3 millió adóssággal van megterhelve. *A második csoportban* azok a kisgazdák vannak, akiknél már járt a végrehajtó s családonként átlag 50–100 ezer Leuval vannak megterhelve. *A harmadik csoportot* azok a földművesek alkotják, akiknek adóssága 5–10 ezer Leura rughat. Ezeknek a földműveseknek módjukban áll adósságukat bármelyik percben biztosan fedezni. Az összföldbirtokosságot terhelő összádósságból az első csoportra esik 50 százalék, a másodikra 30 százalék, a harmadikra pedig 20 százalék.

Hogyan végezné el az eladósodott földtulajdonosok megmentésének munkáját az Országos Magyar Földhitelintézet?

A hiteligénylő ingatlanára bekebeleznek a kölcsön kért összeget. A földhitelintézet viszont ezt az összeget záloglevelek kihelyezésével fedezné a maga pénztárában. Az a kérdés, hogy sikerülni fog-e megfelelő értékű zálogleveleket elhelyezni, hogy így a földhitelintézet kezében megfelelő összeg álljon rendelkezésre? A második kérdés az, hogy az általam első kategóriába sorozott földbirtokosok képesek lesznek-e az általuk felvett kölcsönt és annak kamatait visszafizetni?

Előre kell bocsátanom, hogy az Országos Magyar Földhitelintézet nemzeti missziója szolgálatában nem nagyon fog a kormány jóindulatával találkozni, márcsak azért sem, mert a kormánynak

egy kissé szépséghibája, hogy egy kisebbség a maga erejéből hamarabb állít fel földhitelintézetet, mint maga az állam. Ezen a téren teljesen a magunk erejére vagyunk utalva. Lehetne azt gondolni, hogy esetleg Magyarországon kellene zálogleveleket elhelyezni. Ez azonban alig vezethet eredményre, ugyanis Magyarországnak kevéren egymilliárd értékű záloglevele van, amit maga sem tud elhelyezni. Más külföldi országoknál sem kecsegtethet sok remény a záloglevelek elhelyezése körül.

De nézzük a kérdést teljes optimizmussal, tegyük fel, sikerülni fog a záloglevelek egyrészét elhelyezni. Elénk mered a második kérdés, vajjon az első kategóriába tartozó nagybirtokos osztály képes lesz-e az általa felvett kölcsönt és kamatait visszafizetni? Az én válaszom ebben a kérdésben a lesújtó „nem”. Állításomat igazolja az a tény, hogy külföldi kölcsönt szerzett földbirtokosok nagyrésze nemhogy a tőkét nem fizette vissza, de még a kamatokat sem tudta pontosan befizetni. Minden jóakarattal mellett is képtelenek voltak fizetni annál az egyszerű oknál fogva, hogy lehetetlenség a mai világgazdasági viszonyok mellett 200–300 holdas birtok után (3.000.000 tőke) a megélhetést biztosító létminimum előteremtése mellett 15 százalékos kamatot, 5 százalékos tőketörlesztést fizetni. Ilyen alapon évente 800.000 Leu tiszta jövedelmet kellene annak a birtokosnak hoznia. Ez pedig ma lehetetlenség. Ez az osztály, ha a gazdasági világhelyzet mai szomorú képe meg nem változik, csak újabb és újabb kölcsön-injekciók mellett tud haladni szomorú sírja: a csőd felé. A felállított földhitelintézet munkáját megbénítaná, ha részvényeseitől beszédett pénzét ilyen nagybirtokokra helyezné ki.

A fent elmondottakból levonva a következményeket, az erdélyi magyar földhitel-ügy problémájának megoldását így látom:

1. Az Országos Magyar Földhitelintézetre szükség van, hogy általa megoldassék a második csoportba tartozó földtulajdonosok gazdasági válsága.

2. A nagybirtokokon a kölcsön már nem segít, sőt azok vesztét okozza. Az idő, sajnos, megérett arra, hogy a nagybirtokok jórészt likvidálják. E célból

szükség lenne egy *likvidáló bank létesítésére*, amely átvinné a nagybirtokokon lévő terhet, azzal a feltétellel, hogy azt az adósság erejéig értékesíti. Hogyha csak 30–60 hold tehermentes földje maradna meg a tulajdonosnak, az igények szerényebb keretek közé szorításával, a jövedelem így elegendő lenne a megélhetés biztosítására. A tulajdonos legalább nemcsak vetne, hanem aratna is. Mert eddig az elvetett magot sokszor a 32 százalékos kamattal jött learatni. Teljesen hiú ábránd marad az a törekvés, hogy hosszú lejáratú olcsó kölcsönrel tehermentesíteni lehetne a hárommillióval megterhelt 250–300 holdas nagybirtokot.

Az Országos Magyar Földhitelintézet új honfoglalást jelent a második csoportba tartozó földtulajdonosoknak, de csak akkor, ha nem egyéni érdeket szolgál, hanem tényleg nemzeti missziót teljesít. Minimális személyzet és adminisztrációs költségek mellett, igazi önzetlenséggel vezetve, életet fog hozni leszegényedett erdélyi magyar életünkbe. Mindenesetre nagyon kell attól óvakodnia, hogy egy bizonyos érdekcsoport érdekeit szolgálja. Nem töltheti be hivatását, ha nem a kisbirtokosokra támaszkodik és részvényeit nem azok által jegyezteti elsősorban.

A nagybirtokok gazdasági helyreállítása az én véleményem szerint csak egy likvidáló-bank felállításától remélhető.

VÉGZETT TÁRSAINK. *Blédy Géza* francia szakos tanárjelölt „magna cum laude”-val tett licența vizsgát.

Vajna Éva francia-magyar szakos tanárjelöltő licența vizsgát tett. – Gratulálunk.

*

A BUKARESTI MAGYAR FŐISKOLAI HALLGATÓK OTTHONA. *Felhívjuk mindazon magyar egyetemi hallgatóink és hallgatók figyelmét, kik az 1930–31 isk. évben Bukarestben akarják tanulmányaikat folytatni és a magyar Diákotthonban óhajtanának lakni, hogy előjegyzés céljából legkésőbb július 20-ig írásos jelentkezéseiket Szücs Ferenc, București, II. Str. Sfinții Voivozi No. 50. címre küldjék be.*

A magyar falu egészségügye.

Irta: Dr. Parádi Kálmán.

A magyar középosztály és szabadpályák emberanyagának utánpótlását csakis a falútól várhatjuk. Szétszóródó középosztályunkat, kevesbedő vezetőosztályainkat az utolsó pillanatban is megmentheti a falú erőteljes bekapcsolódása az erdélyi magyar kultúréletbe és munkába. De lehet-e viruló, egészséges utánpótlása városi osztályainknak, ha a falúból megviselt, betegségekkel elsatnyult nemzedékek jöhetnek csupán a helyére?

Csak egészséges egyedektől várhatjuk, hogy a létért való kegyetlen küzdelemben, amely egy városivá asszimilálódónak sokszorozottan veszélyesebb, megállja majd a helyét és nem pusztul el testben és lélekben, még mielőtt a maga elé tűzött tervet megvalósíthatta volna. (Például a tuberkulózis, amely a bizonyos mértékben alkalmazkodott városi embert már kevésbé támadhatja meg, végzete lehet egy teljesen betegségmentes falúról odakerülő embernek.)

Közismert tény, hogy *a falú egészségügyi állapota annak gazdasági helyzetétől függ.* Minél jobb anyagi helyzetben van egy falú, annál kevesebb egyén tudja megtenni, hogy ne csak az utolsó pillanatban forduljon az orvoshoz, amit különben azért nem tesz, mert a szegény nép minden elvesztett munkanapért keserves robot-hetekkel kell fizessen. De az *intelligencia* époly fontos tényező, amely meghatározza az egészségügy színvonalát. Okosabban gondolkodó gazdák már belátják az orvosi kezeltetés fontosságát, mert tudják, hogy elvesztett egészség, elvesztett élet.

Vannak falusiak, akik minden anyagi áldozatra képesek, hogy visszanyerjék egészségüket, míg nagyon sok helyen még az utolsó percben is csak a kenőasszonyhoz küldenek, mert sajnálják a pénzt még az orvosságra is.

Volt a világháborúnak egy parányi haszna is: megismertette még a paraszttal is az egészségügyi intézményeket, amelyeknek inkább veszi hasznát most, mert belátja rendeltetésüket. Ezzel szemben azonban a frontokról hazatérő em-

bertömeg magával hurcolta és beleoltotta a falvakba a pusztuló fertőzések csiráit: a tuberkulózist és a vérbajt. Elég volt egy beteg ember, hogy egész családok, falvak, sőt vidékek teljenek meg ezekkel, mert a falú a maga egyszerű berendezkedésével képtelen felvenni a harcot népbetegségekkel szemben. Ezért volt az, hogy e két betegség a háború után ijesztő mértékben lépett fel olyan vidékeken is, ahol azelőtt nyomát sem találhattuk. És még egy emberöltő fog eltelni addig, amíg kitartó munkával visszaszoríthatja ezeket az egészségügyi felkészültségek raja.

A falú népe egy szobában lakik. Elegendő, hogy csak az egyik családtag legyen tuberkulótikus: néhány év múlva minden hozzátartozója munkaképtelenné válik a betegség miatt. Milliárdokra menő érték vész el évente ezáltal. A vérbaj átöröklődik az utódokra is, hogyha egyáltalán megszülethetik a gyerek. De mennyi ilyen egyed viszi tovább a vészes csirákat, és indít nemzedékeket a degenerálódás felé!

És e két népbetegség pusztítását betetőzi a mosolygó halál: *az alkohol.* A falúról városivá vedlő embert még egy veszély fenyegeti: hogy idegrendszere nem bírja el azt a romboló hajsztát, amelyhez a nemzedékek óta civilizálódó városiak rendre hozzáidomultak. Ezért van az, hogy ezek közt annyi *idegbetegséget* találunk.

*

Ha belátjuk ezeknek a tényeknek a fontosságát, úgy a falú, valamint a város szempontjából, amelynek tekintélyes részét a falú fogja benépesíteni, akkor *hozzá kell kezdenünk a tervszerű munkához,* hogy kibontakozó falúsi népünket teljes erőben állíthassuk soraink közé.

Mi a legelső teendő? Megismerni a jelen állapotot, hogy ennek alapján igyekezzünk pótolni a hiányokat. Kötelességek várnak mindnyájunkra, amelyeket mindenki helyzetéhez mérten teljesíteni is tud. Minden falúra menő diáktársunk talál annyi időt szórakozásai mellett, hogy segítségünkre legyen ebben a munkában,

amelynek összegeződéséből állítjuk munkába az ősszel az első programot: a jövő teendőit.

E célból közlünk egy kérdés-sorozatot, amely mintegy alapul szolgál a falú mai közegészségi állapotának meglatására, hogy ennek segítségével minden társunk összeállíthassa falújának egészségügyi tényezőit. A feleleteket megtalálja a falú orvosánál, papjánál, ismerőseinél, de legbe-

cesebb lesz az az adat, amelyet saját keresése alapján szed össze és nyújt be ősszel szerkesztőségünknek.

Nagy munka vár ránk e téren és még nagyobbak a nehézségek. De semmivé fog törpülni minden nehézség, ha mindenki beállítja képességeit a mindnyájunkért való közös munka szolgálatába.

Magyar diákok, ne feledkezzetek meg a jövődőről!

Hogyan tanulmányozzam a falú életét?

Az Erdélyi Fialatok pályatételei.

Az Erdélyi Fialatok sociografiai kérdőívet állított össze mindazok számára, akikben él az az elhatározás, hogy munkájukkal és tehetségükkel a falú érdekét szolgálják. A kérdések csak szempontok, melyek a helyszíni tanulmányozás irányait jelölik meg. A sociografus azoknak csak útmutatásait fogadja el s igyekszik saját tudására, megérzéseire és tapasztalataira támaszkodni. Mert csak az önállóságból remélhető a falú különleges és eltérő viszonyait hűen visszaadó, rendszeres felvétel. Nem elég a statisztikus szófukarságával válaszolni az egyes kérdésekre, hanem a falúnak oknyomozó, az összefüggéseket kereső és magyarázó megoldásokat ajánló lefényképezésére van szükség. Az Erdélyi Fialatok kéri olvasótáborát, hogy ezen a vonalon minél lelkesebben és minél többen kapcsolódjanak be a falú tanulmányozásának akciójába.

Hogy a falú iránti komoly érdeklődést felkeltsük, az *Erdélyi Fialatok a következő kérdés csoportok feldolgozására tűzi pályázatot*”.

I. Az erdélyi magyar falú gazdasági helyzete.

II. Az egymástól elszakadt intelligencia és nép.

III. Népünk mai viszonya ősi népművészeihez.

IV. Vegyes etnikai területeken az együttélő népek viszonya és kölcsönhatásai.

V. Egy falú teljes szociográfiája.

Minden egyes kérdés kidolgozásának önálló kutatás segítségével kell történnie, gondos gyűjtőmunka alapján. Nem ön-

álló gyűjtésen alapuló munkát nem veszünk tekintetbe. A I–V. pontokban jelzett általános tárgykörön belül egy kisebb részletkérdés alapos kidolgozását is célul tűzheti ki a pályázó. Az I. pontnál a falú-gazdasági erőforrásai (földbirtok, erdő, közösségi birtok stb.), a nép munkalehetőségei, anyagi helyzete, (adósság, hitelviszonyok), vizsgálata mellett rámutatni a kihasználatlan anyagi lehetőségekre és válságból kivezető módokra. A II. csoportnál vizsgálandó a nép és az ú. n. intelligencia viszonya a falvakban, a város és a falú közötti ellentét kihatásai, s kimutató az új magyar intelligencia szerepe e kérdések megoldásánál. III. Miért őrzi és miért nem őrzi meg a nép ősi zenéjét, táncait, költészetét, építészetét, háziiparát, játékeit, stb.? Milyen jövedelmi forrást jelentenek a háziiparok a nép számára? A népművészet megmaradásának és fejlődésének élő jelentősége az egész faj számára. – IV. Vizsgálandók gazdasági, szociális és kulturális téren a jó és rossz *kölcsönhatások, a különböző fajú népek viszonyában az intelligenciák szerepe.*

Pályázhat minden romániai magyar főiskolai hallgató.

Az egyes pályaművek minimális terjedelme 20 írott ívoldal. A pályázat zárt, jelíges levélben mellékelendő a pályázó nevére. A pályázat beküldési határideie 1930. okt. 1. Pályaművek lapunk kiadóhivatalába küldendő. A pályázat eredményét később felkérendő szakértő jury döntése alapján az Erdélyi Fialatok novemberi számában közöljük.

Pályadíjak: Valamennyi pályatételnél

külön-külön 1000 lei I. díj, 500 lei II. díj. A díjnyertes művek és egyes díjat nem nyert értékes pályamunkák publikálásáról a lehetőség szerint gondoskodni fogunk.

A legjobb pályamunkák fogják képezni a jövő tél folyamán beindítandó falú tanulmányozási szemínáriumunk anyagát.

A munka megkönnyítésére az alábbi kérdőpontokat állítottuk össze vezérfonálként:

I. NÉPRAJZI KÉRDÉSEK.

1. Község neve, fekvése, története.

a) Hogy hívják a települési egységet? Honnan származik a neve? b) Hogyan fekszik a község? (Halmon, sikon stb.) c) Hány kat. hold terjedelmű a falú határa? Ebből mennyi a szántó, legelő, rét, erdő, terméketlen föld stb.? d) A falú határa milyen jellemző geológiai jelleget mutat? (Erdőben való bőség, folyóvíz stb., amik a falú életére befolyással vannak.) e) Milyen a falú növény- és állatvilága? (Háziállatok: bivaly, pudli-, kuvasz-kutya, komondor.) f) Mik az emberek eszközölte változtatások? (Kultúr-geografia: töltések, lecsapolások stb.) g) A falú története, szóhagyomány útján előbbi fekvése, a lakosság eredete. Mik a jellemző határnevek? (Ez fontos, mert ebből következtethetők a határ előbbi arculatára. Pl: „Csikos-tó”, tudom, hogy tó volt valamikor.) h) Lakosság testalkatának leírása. (Arc-, szem-, hajszín.)

2. Termelés. – Ipar.

a) Főbb mezőgazdasági termékek? b) Van-e szántó-, arató-, cséplő-, vető- vagy egyéb mezőgazdasági gép? c) Milyen trágyát használnak? d) Milyen gyümölcsök vannak a község határában és milyen mennyiségben? e) Van-e kiterjedtebb kertészet? f) Milyen az erdőgazdálkodás? g) Van-e fejlett állattenyésztés, tenyésztenek-e a piac számára? h) Hisznek-e a racionális termelés előnyösebb voltában? i) Milyen mezőgazdasági termékeket értékesítenek a piacon? Hol? Van-e malom? Hát más mezőgazdasági ipari telep? j) *Házi ipar* milyen színvonalon van és milyen elterjedtségnek örvend? (Szövés, fonás, hímzés, faragás, agyagipar.) Milyen színvonalon van a *kis ipar*? (Varga, szücs, szabó stb.) k) Van-e szövetkezet? gazdakör? Lehetne-e szervezni? Van-e a faluban ezermester, mihez ért ez?

3. Közösségi érzék.

a) Érdeklődnek-e a lakosok a külvilág eseményei iránt? b) Ki van-e fejlődve a szolidaritási érzék? Egymás között, más falusiakkal szemben? c) Kik irányítják a közzvéleményt? d) Van-e valamilyen formában közjótékonyosság? e) Gyakori-e a pereskedés és főként milyen ügyekben? f) Milyen a földműves magatartása az ipari munkásokkal szemben? Van-e bizalma az intellektuelek iránt? Miért van? Miért nincs?

4. A lakóház és környéke.

a) Hogyan viszonylanak egymáshoz a ház, gazdasági épületek, a kert, gazdasági udvar, virágos-, veteményes-, gyümölcsösekért? (Lerajzolni, hol áll a ház stb., az eredeti arányok megtartásával.) b) Milyen típusokat képviselnek ezek a házak és milyeneket a melléképületek? c) Mi a szókincse az egyes részeknek? d) Hogyan építkeznek, mik a házak közös jellemző sajátosságai? e) Díszítik-e és hogyan, mik az egyes díszítések nevei? f) Lakószoba, tiszta szoba (nagyház), konyha, istálló, csűr stb. berendezése? g) Házieszközök, bútorok (különösen a régiek) leírása és nevei?

5. Ruházat, ékszer.

a) Hogyan öltözködik a nép ünnepnapokon, hétköznapokon s különböző alkalmakkor? b) Mik az egyes ruhadarabok nevei? c) Különböző korúak jellemző ruhadarabjai? d) Különböző ruhadarabok díszítése és nevei? e) Használnak-e ékszereket, díszeket és milyeneket? f) Az egyes ruhadarabok szimbolikus jelentései? g) Honnan szerzik be a ruhaanyagot? Háziipar? Kereskedés?

6. Szokások, műveltség.

a) Milyen a házasságelötti nemiélet? b) Milyen az eljegyzés, a házasságkötés módja, lakodalom utáni szokások? (Kárlátó, nászéj, érintkezés, terhesség, szülés, gyermekelhajtás, koraszülés, nehézsülés körülményei, köldökzsinór?) c) A tanító helyzete a faluban? d) A pap helyzete a faluban? (Mít tartanak róla és mit várnak tőle?) e) Az intelligencia (ha van) viszonya a falusi néphez? (A nép viszonya az intelligenciához?) f) Mi az osztálytagolódás alapja? (Születés, vagyon, iskolázottság stb.) g) Tudnak-e a gyermekek saját nyelvükön és más nyelveken írni, olvasni, énekelni stb.? h) Mít olvasnak a fel-

nőttek? (Újságok; könyvek, ponyva?) i) Van-e más nyelvet beszélők? Hol tanulták? j) Bevándorlás és kivándorlás, honnan, hová és milyen arányban? A hazatérőket, cselédeket, mesterembereket, iskolázottakat hogyan fogadják? Milyen változásokat mutatnak? k) Van-e könyvtár, önképzőkör, bibliakör, ezeknek működési köre mennyire terjed? l) Lenne-e szűkség abban a községben vagy vidéken magyar vezető emberre? (Orvos, ügyvéd, patikus stb.) Arányban áll-e az intelligencia száma a földművesek számával? Mindezeket azon szempontból vizsgáljuk, hogy mik az illető faluval szemben a legsürgősebb segíteni valók, mit kell sürgősen pótolni és mit kell tenni.

II. VILÁGNÉZETI ÉS ERKÖLCSI KÉRDÉSEK.

a) Milyen a nép világnézete, különös tekintettel az élet értelmére és céljaira? b) Mi a nép hite Istenről, vallásról stb.? c) Milyen a nép gondolkozása a halálról, hogyan várják a halált, kétségbeeséssel-e, reménységgel-e stb.? d) Mik a nép tradíciói? (Nemzeti, vallási, társadalmi?) e) Egyházzal való viszonya? Tudja-e, mi az egyház és milyen helyet foglal el abban? Áldoz-e egyházáért, iskolájáért? f) Egyházi cselekményekkel, szakramentumokkal élnek-e és hogyan? g) Ismeri-e egyháza életét, történetét, tradícióit? h) Milyen világnézet színezi vagy nyomja el a vallásosságot? (Ennek nyilvánulásai.) i) Mik a gyerekágyi állapotokkal kapcsolatos szokások? (Férfi-gyermekágy, amikor a férfi is ágyban fekszik s úgy fogadja a látogatókat, ajándékot.) j) Mik a keresztelessel, avatással, atyafi látogatással kapcsolatos szokások? (Férfiavatás, férfiváutés, mester- és segédavatás.) k) Jellemző bűnök, legényszokások, milyen erkölcsi, illetve jogi természetű törvényeket nem respektálnak? Milyen büntetést nem szégyelnek? Egyes emberek érdemül vagy bűnül mit tulajdonítanak? Pereskedés? l) Halál és temetkezési szokások? (Öltöztetés, nyújtóztatás, virrasztás, tor, halottsétáltatás, halottletevés, sírbatevés fegyverrel stb.) m) Játékszerek, játékok? Hol játszanak? Táncolnak-e? Mit? Táncbeli nemi szokások? n) Nemi absztinencia, (önmegtartóztatás) okai leányoknál, legényeknél, maradt szokások ezzel kapcsolatban? o) Házasságok közötti kölcsönös viszony, a nő helyzete a családban, községben? p) Házasságok

házasságon kívüli nemi viszonya, ennek általános megítélése? özvegy asszonyok és férfiak nemi élete, helyzetük a faluban? Nemi perverzítások?

1. Népművészet.

a) Építkezésben, házieszközök, súlykok, orsónehézekek, bútorok stb. szerkezetének és díszítésének jellemző sajátosságai? b) Van-e népmesék és mondák, balladák, közmondások? Ezeknek leírása? c) Milyenek az altató-dalok, gyermekdalok, lakodalmi dalok, táncnóták, vőférjversek és virrasztás-kori halottas énekek?

2. Néphit, babonák.

a) Mik az összes ünnepekkel kapcsolatos szokások? (Betlehemesek, aprószentek, regölés, kakaslövés.) b) Mik a néphitből folyó, a pozitív vallásból vagy a kettőnek kombinálásából eredő hagyományos szertartások? c) Mi ezekben a népnek pogánykori sajátja? Hú leírása? d) Különböző babonák? Születel, kalákával, a nép foglalkozásával és szokásaival kapcsolatban? e) Babonás nyelvi sajátosságok.

3. Kultúr-statisztika.

a) Konzervatív-e a falú? Káros-e, vagy hasznos és milyen szempontból? b) Iskolázás? Milyen iskola van? Milyen tanító? Gimnazisták, más középiskolások vannak-e? c) A falú végzett ifjai visszatérnek-e?

III. KÖZEGÉSZSÉGÜGYI KÉRDÉSEK.

a) Van-e orvos a faluban? b) Mennyire van a legközelebbi kórház? c) Van-e magyar baba? d) Gyermekhalandóság, abortus, halvaszületés, magzatelhajtás, egyke, gyermekbetegségek? e) Alkoholizmus, tüdővész, vérbaj, nemibetegségek, mióta, milyen százalékban? f) A vidék legelterjedtebb betegségei, leggyakoribb járványai? g) Orvostól megkérdezni, hogy mik a legkárosabb egészségügyi babonák? h) Hogyan táplálkozik a nép? Mivel és hányszor naponként? i) Hogyan konzerválja és készíti táplálékait? j) Csecsemőápolás és táplálás, k) Lakásvizonyok, ruházatkodás egészségügyi szempontból? (Árnyékszék, kutak, vízvezeték stb.) l) A falú környékének egészségügyi viszonyai? (Mocsár, fürdés stb.) m) A nép foglalkozásával járó egészségügyi viszonyok? n) Mutatkozik-e fejlődés egészségügyi téren? Miként használják fel és kö-

vetik az orvosi tanácsokat? Milyen arányban keresik fel az orvost betegség esetén és milyen arányban a bábát, javasasszonyt, falú

öregjét? Mennyit költenek orvosra és orvos-ságokra szemben a lakzikkal, korcsmával, más mulatozásokkal?

Vak-vágányon.*

– Kacsó Sándor regénye. –

Írta: Gyarmathy Árpád.

Tizenegyen voltak. Bátrak és erősek. Erejük tudata fokozta bátorságukat, bátorságuk acélozta erejüket. Elsők az erdélyi fiatalok közül, akik a változott viszonyok nehézségeitől nem ijedtek meg. Öntudatos, bátor hangon adták tudtára az erdélyi magyarságnak, hogy ők itt maradnak és vállalják a harcot az erdélyi magyar kultúra zászlója alatt. Tizenegyen, erdélyi legények, fiatalok és erdélyiek. Azt hiszem, 7 éve annak, hogy ennek a tizenegy legénynek megjelent egy antológiája. Egő szívük egy-egy megvilanó lángsugara kévébe kötve. Gazdag ígélet csillogott ki belőlük. Nem csalódtunk. Ennek egyik fényes bizonyítéka Kacsó Sándor Vak-vágányon című regénye.

Nem szándékom, mint irodalmi értéket bíráló tárgyává tenni. Engem ami megragadott s amire a figyelmet föl szeretném hívni, az a hatalmas problémakomplexum, melyet az író megdöbbenően bátor vonásokkal tár az olvasó elé.

Az első kötetben a magyar főiskolai hallgatók helyzetét ismerhetjük meg az impériumváltozás utáni években. Az új helyzet óriási nehézség elé állította őket. Idegenek voltak az egyetemen, idegenek voltak a magyar társadalmi életben is. A nyelv nehézségeit szorgalommal hamar leküzdötték, akik komolyan fogták föl a tanulást, hanem voltak más nehézségek, amiken nem lehetett átsiklani olyan könnyen. A tényeknek teljesen ellentétes szemszögből való megvilágítása, a szomorú valóságra való ébredés döbbenette meg és tette kételkedővé az ifjú lelkeket. A magyar társadalom akkor még nem is tudott róla, hogy vannak magyar fiúk és leányok a román egyetemen s ha tudott is, elítélte őket. Az az ellenszenv, ami az

egyetem falain belül, az a hidegség, közöny, ami az egyetem falain kívül fogadta, zárkózottá, elmélyedőkké tette őket. Rájöttek, hogy nem mind arany, ami fénylik, nem vagyunk olyan kiválók, önzetlenek, mint amilyennek szeretnők magunkat mutogatni. Szakítani kell a régi szellemmel, új utakat kell keresni, melyek egy egészséges, új magyar mentalitás kialakulásához vezetnek. Ezek azok a gondolatok, melyek nem hagyják pihenni a regény főhősét, Birtók Béni egyetemi hallgatót. Esméi visszhangra találnak Füzessy Irén, a leányklub elnökének lelkében is. Elhatározzák, hogy az ifjúságot megszervezik. Ebből az ifjúsági szervezetből kell hogy kiinduljon az az új közszellem, mely lassan átformálja az egész erdélyi magyar társadalom képét.

Egy alkalommal, amidőn vezetőknek elékönyökölt emberek öndícsérő ömlengéseit hallotta, nem tudta visszatartani indulatát, szemükre lobbantotta alakoskodó nagyképűségüket. Reszkető, kenetteljes beszédekben biztosítják a hallgatóságot, hogy szívük minden dobbanása, agyuk minden gondolata népük, fajuk boldogulását szolgálja; másnap autóval mennek a Nyárad mellé, vagy a Nyikó mellé, hogy elérvereztessék magyar testvérük feje fölött a házat, hogy kihúzzák az utolsó talpalatnyi földet a lába alul.

– Egy nagyobb méltányos kamatú kölcsönre volna szüksége az egyik falunak, mert a szász és román bankok kezére kerül maholnap az egész falú birtoka, nem bírják fizetni a magas kamatot.

– Nagyon sajnálja a vezérigazgató úr öméltsága, de nem tud segíteni, tudniok kellene azt, hogy a pénznek nincsen nemzetisége, galíciai és bukovinai fakitermelő vállalatok 4 percenttel magasabb kamatot fizetnek. A vezérigazgató érdeke, hogy minél nagyobb tiszta nyereséget mutasson

* Kapható a Brassói Lapok könyvosztályánál, Brassóban. Ára (2 kötet): 160 Lei.

ki, mert bizony a legszerényebb igények mellett is a nyaralásuk másfélmillióba kerül. Az már pedig igazán nagy áldozat volna tőlük, amit nem is lehet kívánni, hogy ne a Riviérán töltsenek legalább egy hónapot, hanem itthon költsék el azt a milliót valamelyik magyar fürdőhelyen.

Körülbelül ezek a gondolatok dübörögtek Béni tüzes koponyájában. – Másnap a magyar fajvédők jóvoltából a román sziguranca, mint veszedelmes elvek hirdetőjét, letartóztatja.

Füzessy Irént roppant lesújtotta Béni letartóztatásának híre, amikor megtudta, hogy a letartóztatás az ő atyja kezdeményezésére történt, végleg összeomlott az egész világ a lelkében. A kétségbeesés utolsó pillanatában elmondja apjának a viszonyát a vezérigazgatóval, aki mind a kettőjüket csúfosan becsapta. Az öreg Füzessy nem bírja elviselni a nagy csapást, összeesik, meghal. A leánnya a céltalanná, üressé vált életből a halálba menekül.

Az öreg Birtók Boldizsár eladja egyik földjét és az árából kiszabadítja fiát. Hazaviszi a falujába. A helyzet otthon is siralmas. A csendőrök tetteleg bántalmazták az öreget. Emiatti elkeseredését borba fojtja. Mámoros fejjel kimegy a mezőre és nem tér többé vissza. Ott találják meg

az eladott földje mellett fojdogáló kis patkagöbőjében megfulladva. – Béni vissza akar menni az egyetemre, hogy tanulmányát folytassa, de hűgát és özvggy anyját nem hagyhatja támasz nélkül. A gazdasági helyzet napról-napra rosszabbodik, a gazdák nincs miből fizessék az egyházi adót. Bélinek egy kivezető gondolata támad, melyet ha keresztülvisznek, új jövedelmi forráshoz jutnak, megmenthetik az iskolájukat. Bénibe visszatér az önbizalom, rugganyos léptekkel, fejszével a karján, megindul a kis csapatral a havasok felé.

Nincsen olyan nehéz helyzet, melyből ne volna kivezető út. Új életlehetőségek felé új utakon juthatunk el, csakhogy ezeknek a megtalálásához reális, józan, öntudatos gondolkodás szükséges, mert máskülönben hamar vak-vágányra jutunk s véres fejjel hullunk vissza az elénk ágaskodó érc ütközőkről.

Akinek módjában áll, olvassa el figyelmesen ezt a regényt és alkossa meg józan belátása szerint, hogy bűnös volt-e Béni, vagy nem?

Tizenegyen voltak. Bátrak és erősek. Kacsó Sándor köztük volt. Most is megmutatta, hogy bátor és erős legény.

Fiatalok összetartása nélkül.

Kisebbségi sorsunk mindennap megköveteli áldozatait. Rendre veszítjük el anyagi és szellemi értékeinket és minden újabb veszteségnél belénk döbben kisebbségi sorsunkra való újabb ráeszmélés. De mi érzéketlenül haladunk tovább a magunk kis útain és nem kapjuk meg lelkünkben azt az egyetlen megoldást, amely egyszeriben megváltoztatná egész létélünket.

Pedig bennünk van az erő, csak meg kell találni. *Ha az együvéartozás szent törvényé kristályosodna ki lelkünkben, hiába harcolna ellenünk bármely veszedelem.* Lemondás és elkeseredés kísér útainkon, mert még nem találtuk meg ezt a mindeneknek ellenálló erőt, s addig könnyes szemekkel látjuk sorainkból kidőlni legnagyobb reményeingeinket, tehetségeinket. Most tettük sirba sokaknak jó és

igaz barátját, Haris Andort. Néhány hónap múlva követte társát, Papp Jenót, akivel együtt tárgyalták meg a vidám szobában a szomorú, semmi-jövőt.

Haris Bandi néhány évvel ezelőtt véggezte el felsőbb tanulmányait, de az újabb diákgenerációkkal kereste a kapcsolatot, hogy együtt igyekezzenek megtalálni a kivezető utat, amely megoldaná az egyetemről kikerülő fiatal végzettek elhelyezkedésének kérdését.

Ő volt az elsők között, akik tavaly télen megalkottunk egy kis baráti kört, felsőbb évesek és újan végzetek társaságát, és ő biztatott bennünket, hogy összejeveteleinket rendszeresítsük. Ennek köszönhető, hogy néhány hét múlva már 15–20 fiatal gyűlt össze minden szombat este, megbeszélve a tennivalókat és a lehetőségeket. A jövő égető kérdésein kívül csak

irodalom és művészet került szóba, s milyen szomorúan kellett tapasztalnom más alkalmakkor, hogy vannak olyan magyar diákok, akik csak bor és cigány mellett képesek egy kis eszmecserére összeülni.

Akik egészen közélről ismerték Haris Bandit, tudták csak igazán értékelni egyéniségét, igaz magyarságát. És ki tudja ma megmondani, hogy mivé fejlődhetett volna ki nagy technikai feltalálóképessége, ha rendelkezésére állott volna egy kísér-

leti állomás, ahol gondolatait megvalósíthatta volna...

Kötetre menő terveit öngyilkossága előtt mind elégette. És eltávozott közülünk, mert nem bírt egyedül versenyt futni a gyilkoló korszakkal. De ránhagyott egy nagy örökséget: az összetartás diadalmas eszméjét, amelyet megőrizni és továbbfejleszteni az új magyar diáknemzedék van hivatva.

Dr. Parádi Kálmán.

Az Erdélyi Fiatalok estélye Tordán.*

Május 24-én tartotta az Erdélyi Fiatalok bemutatkozó estjét Tordán. Nem lenne illő a bemutatkozás kvalitatív voltáról mondani beszámolót lapunkban, ezért csak a programot fogjuk ismertetni. A bemutatkozó estén résztvettek az Erdélyi fiatalok közül a szociális és szervező, a szépirodalmi és zenei, végül pedig a jókedvükben el nem múló kisebbségi diákok.

Péterffy Jenő dr. főmunkatársunk az erdélyi főiskolai ifjúság történetét és megerősödését tárgyalta tömören, Demeter János főmunkatársunk az erdélyi ifjúság új ideológiájáról mondott programot; felölelni a kisebbségi küzdelemben a népet, hangot, erőt és kultúrát adni nekik fokozottabb mértékben, elosztani az erdélyi népek idegenségét, közeledni a velünk egyforma hitvallású román és szász ifjúsághoz, küzdeni egy eljövendő dunai konföderáció érdekében, mely egyedüli út Európa keleti népeinek megmaradása érdekében. A harmadik előadó Balázs Ferenc főmunkatársunk volt, aki a falú pszichológiájáról beszélt, megjelölte az intellektuális és a falusi ember találkozási pontjait. Erősítette, hogy a magyar falú és magyar város találkozása nem lehetetlenség. A több kultúrára és több politikai jogra váró erdélyi falúért mindent meg kell tenni az erdélyi fiatalságnak.

A lírikusok közül Dsida Jenő, Bélteky

* Örömmel állapítjuk meg, hogy tordai estélyünkkel az erdélyi magyar sajtó behatóan foglalkozott. Az Ellenzék május 17-iki száma „Meggyszól az ifjúság” c. vezércikkben és (-i) jelzésű részletes beszámolóban foglalkozik estélyünkkel és az ott felvetett gondolatokkal. A Keleti Ujság május 27-iki száma szintén melegen méltatja az estélyt.

László és Méliusz N. József olvastak fel verseikből a közönség óriási tetszése mellett.

Méliusz N. József, Szőke Lajos zongora kísérlete mellett bravuros hegedűszóval szerepeltek Dánér Lajos és Kozma Tibor.

A közönség figyelemmel és lelkesedéssel honorálta a műsort, mely után reggelig tartó tánc következett.

Köszönetünket és elismerésünket nyilvánítjuk ezúton Torda közönségének a nagyszerű fogadtatásért és a lelkesedésért, mellyel az Erdélyi Fiatalok gárdáját fogadta. Úgy érezzük, hogy a magyar ifjúság és a magyar társadalom szíve dobbant össze, s hogy ez megtörténhetett, elsősorban a Bethlen Mária grófnő és Nagy Rózsa munkatársunk érdeme, kik fáradhatatlan lelkeségükkel tették lehetővé az erdélyi új magyar nemzedék és az erdélyi magyar társadalom első nyilvános találkozását.

Kováts József.

HELYREIGAZÍTÁS. Lapunk 4. számában Az egyetemi egyesület felé c. cikkből a lap 50. oldalának első bekezdésében az előkészítő bizottság tagjai közül *Antal Mihály* jogszigorló neve kimaradt.

*

Olvasóinknak, munkatársainknak kellemes nyári vakációt kívánunk. Ne feledkezzünk meg a vakáció alatt sem az Erdélyi Fiatalokról. Gyűjtsünk előfizetőket, barátokat. Dolgozzuk ki falunk állapotrajzát a jelen számban közölt pontok alapján. Az eredményt közöljük a lappal!

FIATAL MAGYAROK

A magyarság mai helyzete a létfenntartás ösztönével sürgeti a magyar faj európai hitvatásának átértékelését és a régi gondolkozásmódnak és világlátásnak a történelmi szükségszerűség követelte megváltozását. Lapunk számon akarja tartani a különböző körülmények között élő egyetemes magyar fiatalságnak minden olyan megnyilvánulását, melyben ennek az új magyar öntudatnak és világlátásnak a körvonalai bukkannak elő.

A szegedi Bethlen Gábor-kör tanyamunkája.

A Kolozsvárt 1902-ben alakult Bethlen Gábor Kör, református egyetemi hallgatók egyesületét, pár évvel ezelőtt jórészt Erdélyből elszármazott református fiúk új életre hívták Szegeden. És a Kör gazdag kulturális munka mellett valóságos korszakos munkába fogott, amikor nagy-konceptiójú és fáradhatatlan elnökének, *Buday György* jogszigorlónak vezetése alatt a magyar élet szociális problémái felé fordult és az egyik legsúlyosabb magyar népproblémával, a *tanya-kérdéssel* kezdett foglalkozni. 1928 tavaszán dr. Gesztelyi Nagy László, a tanya-kérdés egyik legkitünőbb ismerője előadást tartott, amelyben a szakember alaposágával rajzolta meg az alföldi tanyák problémáját. Nálunk kevesen tudják, hogy az Alföldön közel másfél millió ember tanyákon él, amelyek még a különböző körülmények (török hódoltság etc.) miatt a *falú* fejlődési fokáig el sem jutott, falú előtti települési típusok, s amelyeken a legnagyobb közegészségügyi bajokban, gazdasági nyomorúságban tengődik és pusztul a magyarság egyik legértékesebb rétege. Az előadás hatása alatt a Bethlen Gábor Kör ifjúsága határozott mozdulattal a tanya-kérdés tanulmányozásához fogott és megkezdődtek a *tanyai kiszállások*, a haladó magyar ifjúságnak a regősmozgalom mellett a legnagyobb jelentőségű a magyar néphez kapcsolódó gyakorlati mozgalma. A nekünk megküldött beszámolóikból olvassuk, hogy csoportosan mentek ki a tanyákra főleg azok szociális helyzetének a tanulmányozására, ott előadásokat tartottak, népi eredetű műveket adtak elő és néprajzi adatokat, népköltési termékeket gyűjtöttek, s közvetlenül siettek a tanya segítségére városi dolgaik elintézésének elvállalásával stb.

A mozgalom új stádiumba lépett, mi-

dőn rájöttek arra, hogy *ez a munka csak intézményessé téve lehet eredményes*. Ekkor vetette fel *Buday György az agrár-settlement* megalakításának tervét. A settlement London külvárosaiiban levő intézmény, a külvárosi viszonyok közvetlen tanulmányozására és közvetlen társadalmi segítségre. Magyarországon egy hasonló jellegű intézmény van: az újpesti Főiskolai Szociális Telep, mint a budapesti egyetem szociálpolitikai tanszékének gyakorlati intézete. Ennek munkamódszeréről tartott előadást 1929 április 30-án a Kör vitaestjén az intézet adjunktusa: *dr. Hilscher Rezső*. Megemlíti, hogy a magyar settlement mozgalom első kísérleteit az Erdélyi Múzeum Egylet tette meg jóval a háború előtt, Kolozsvárt, s 1913-ban alakult az újpesti Főiskolai Szociális Telep. Ennek a munkássága az általános Népvédelmi Osztályban a néphivatal kisegítő és munkaközvetítő tevékenységén, a családi és fiatalokú patronázson át, a közművelődési osztályban népkönyvtár és kitünő előadók általi ismeretterjesztő előadások, szemináriumok és tanfolyamok rendezésével, napközi otthon, tanonc és legénykör felállításával, Szociális Egészségügyi Osztály pedig a vérhaj és a tuberkulózis ellene küzdelemmel fejt ki, szakemberek és beosztott egyetemi hallgatók által egyszerre szociográfiai felvételt és közvetlen társadalmi segítséget.

Ennek-a példájára *Buday György* a tanya mozgalmat olyan agrár-settlementre akarja bízni, amelynek a tanyavilág közepén könyvtárt, előadótermet, patikát és megfelelő lakrészeket magában foglaló épület lenne a központja, ahonnan időnként (havonta legalább kétszer-háromszor) történnének a kiszállások többnapra az egyes tanyákhoz. Ugyanő javasolta 1929. február 15-iki rádióelőadásában Szegeden

egy alföldi rádióállomás felállítását, amely speciálisan a falú és a tanya szükségleteihez szabná kulturális programját, mintegy a kiszállásokkal kapcsolatos előadások alátámasztására. A kulturális munkában két szempont irányadó: 1. a nép gazdasági és szociális bajai ellen szellemi eszközök adása; 2. „a nép közkincsévé tenni a népi gyökerű régi és új magyar írás- és képzőművészetet, az ősi cigányelőtti magyar nótát és a magyar népművészetet, melyből fokozatosan kivetkőzik éppen a nép.” Mindezzel pedig célja: „e nehéz viszonyok között élő népréteg iránti szolidaritásnak és felelősségérzésnek a mai vezető rétegekben, de elsősorban a magyar egye-

temi és főiskolai ifjúság, a jövődő intelligencia lelkében való felébresztése és ébrentartása. Nevelő és ön-nevelő munkájának végső célja: a jövődő Magyarországnak és intézményeinek a magyar mult ősi tanulságainak és szellemének alapul vételével, a ma legjellegzetesebben magyar, s eddig mégis a legkevésbé figyelembe vett néprétegek, a magyar parasztságnak testére, lelkére, életigényeire való megszerzése.”

Ezzel a munkájával, célkitűzéseivel a szegedi Bethlen Gábor Kör méltón sorakozik a haladó magyar ifjúság legkiválóbb csoportjai: a Bartha Miklós Társaság és a Sarlósok mellé.

A „Magyar Diákszemle” II. száma.

Csehszlovákiai magyar főiskolás társaink lapjának, a Magyar Diákszemlének II. (április-májusi) számában nagyon sok érdekes egyesületi beszámolón és a legelentesebb szempontú hozzászólásokon kívül (amelyek a szerkesztőség minden dicséretet megérdemlő szólásszabadsági álláspontját mutatják), különösen megragadott: *Peéry Dezső* folytatásos cikke (A szociális kérdés a magyar regényirodalomban), amely gondolataival nagyon termékeny új területeket kapcsol bele a magyar irodalmi kritika és irodalomtörténet epigon – „szellemtörténeti” kiszaradt és korszerűtlen felfogásába. – Tanulmányos *Brogányi Kálmán* öntudatos állásfoglalása a magyarországi, burschenschaft – utánzó egyesületek antiszociális és öngyilkos szellemével szemben. – *Duka Zólyomi* Norbert dr. „Érdekvédelem-ideológia” c. cikkében azt fejti ki, hogy az ifjúságnak többféle ideológiai, világnézeti csoportosulása mellett érdekvédelmét egyetlen szervezetben kell betöltenie és ennek a szervezetnek elsősorban érdekvédelemmel foglalkozva, világnézeti vitákba elegyednie nem szabad. „Ha tehát eredményes érdekvédelmi munkát akarunk, a legszigorúbban ki kell vetnünk minden ideológiai kérdést és vitát az érdekvédelmi szervekből.”

„A kolozsvári magyar egyetemi hallgatók memoranduma” c. névtelen cikk ismerteti egyetemi egyesületalakítási moz-

galmainkat. E cikk két kiigazításra szorul. I. Nem emlékszik meg a legelső kezdeményezésről: a Gál Antal, Gyarmathy Árpád, Kacsó Sándor, Pálffy Antal és Závodstky Gusztávból álló ifjúsági bizottságról (1925). II. A Székelyek Kolozsvári Társasága ifjúsági csoportjáról beszélve úgy tünteti fel, hogy annak szerepe véget ér a KMEHE autorizatioja után. A cikkíró nyilván nem vette figyelembe sem a Székely Társasági főiskolás ifjúság sajátos, más által be nem tölthető magyar kulturális szerepkörét, sem azt, hogy szervezeteileg ez az egyetlen keret, amelybe minden magyar főiskolás belefér. (Ref. és unitárius theologus, kereskedelmi, gazdasági, zeneakadémiai hallgató nem lehet tagja a KMEHE-nek, amely csak az egyetemi fakultások magyar hallgatóit egyesítheti, előbb felsoroltakat csak a Székely Társaság foghatja össze. Tehát egymást kiegészítő működésekről van itt szó!)

Gyallay Pap Zsigmond munkatársunk az erdélyi magyar és német ifjúság kapcsolatáról és közös feladataikról ír nagy tájékozottságot bizonyító cikket, *Szabó T. Attila* pedig Győry János „Elképzelt parasztklasszicizmus” c. cikkének a magyar paraszti népdalra vonatkozó felfogást szakszerűen cáfolja. *Jancsó Béla.*

Akarod-e, hogy lapunk nagyobb és olcsóbb legyen?

Gyűjts új előfizetőket!

SZEMLE

A nostrifikálások megoldása felé

Hiányos lapközleményekből értesülünk, hogy a most megszavazott egészségügyi törvény a külföldi egyetemeken szerzett diplomák nostrifikálását illetően nem tesz különbséget a magyarországi diplomákkal szemben sem, s így simpliciter hatályát veszti az az Angheliescu rendelet, mely arra hivatkozva, hogy magyar egyetemek sem ismerik el a romániai diplomákat, egyáltalán nem engedett nostrifikálni magyarországi egyetemen szerzett diplomát. Hihető, hogy a törvénynek ez az új rendelkezése más szakokra is érvényesítendő kormányfelfogást jelent. A pontos intézkedések megismerése után részletesen is hozzá fogunk szólni a kérdéshez. Addig is, az elvi megoldás hírére már, örömmel kell üdvözlölnünk azt a tényt, hogy egyik legkeservesebb erdélyi magyar ifjúsági problémánk valamelyes megoldáshoz juthat. Hiszen társainkról, barátainkról, testvéreinkről van szó, akik az első évek öntudatlanságában, végzetesen felelőtlen biztatásokra (mely Magyarországon a szellemi proletáriátus növekedését, itt pedig 6–8 magyar nemzedék teljes hiányát okozta), mentek ki abban a reményben, hogy mint diplomás emberek hazajöhetnek, s aki közülük felébredt erdélyi öntudattal és román állampolgárságát megtartva vissza akkarta jönni, az nem érvényesíthette, s így nem használhatta diplomáját, s a letragikusabb bizonytalanságnak volt hosszú éveken keresztül kitéve.

Ha kevesen is lesznek, akik visszajönnének, s ez az intézkedés nem is hozhatja vissza az elvesztett erdélyi magyar generációkat, egy tragikum katarziszát teszi lehetővé olyanoknak, akik bűnhődtek a saját bűnük nélkül; a visszajövő kevesek számára megengeszteli az Időnek ma minden fiatalra sújtó kezét, s mint minden engesztelés, megértést teremthet. S az ilyen megértések mozdítják elő azt a román-magyar közeledést, amelyre nemcsak a két államnak, de a két népnek és egész Középeurópának is múlhatatlanul szüksége van.

Jancsó Béla.

A Tizenegyek antológiájának évfordulójára.

Hét évvel ezelőtt, 1923. június 11-én „Versek, elbeszélések, tanulmányok tizenegy erdélyi fiatal írótól” címmel 12 ives kötet jelent meg, melyben induló fiatal írók: Dobai István, Finta Zoltán, Jakab Géza, br. Kemény János, Maksay Albert, Mihály László versekkel, Kacsó Sándor, Szent-Iványi Sándor, Tamási Áron novellákkal, Balázs Ferenc és Jancsó Béla tanulmányokkal együttesen álltak ki a nyilvánosság elé.

Az Erdélyi Szépmíves Céh megalakulása előtt és 3 évvel a Helikon születése előtt ez az antológia hangoztatta először kollektív módon, hogy az erdélyi irodalom az erdélyi magyarság jövőbe néző öntudata. Balázs Ferenc mutatott rá tanulmányában először a székely lélek mélyén levő óriási kincsekre, amint azok íróikon keresztül megmutatkoznak, s az általa felvetett problémát építette tovább Jancsó Béla a székely irodalom fogalmának elméletével. Kacsó Sándor és Tamási Áron hatalmas fejlődése igazolásukra is szolgált és együttes kiállításuk sokat tett a legnagyobb erdélyi magyar belső probléma: a székely kérdés kiérlelésére.

De fellépésüknek más nagy jelentősége is volt: ez volt az erdélyi új magyar nemzedék első öntudatos generációs megmozdulása. Előfizetési felhívásuk, melyet nevükben Tamási Áron írt, Erdély magyar lányaihoz szólott, s először hirdette hittel, hogy az erdélyi magyarság jövő sorsa az új erdélyi magyar nemzedéktől függ. Az akkoriban páratlan nagy számú előfizetés (2800) volt e megmozdulásra a válasz, s hogy e hatás tovább nem hullámozhathatott, annak oka, hogy akkoriban még a kolozsvári egyetemen alig volt magyar diák, ki a felhangzott szóra rezonálna. Még tódult ki az ifjúság a magyarországi egyetemekre, aki pedig itthon maradt, nem hallatott magáról.

De ma, amikor az erdélyi magyar ifjúság felébredt öntudattal fog kollektív munkához, illő megemlékeznünk arról a meg-

mozdulásról, mely sokkal kialakulatlanabb, nehezebb időben először hallatta az új erdélyi magyar nemzedék szavát.

A Romániai Magyar Dalos- szövetség első ifjúsági dalosversenye.

Folyó hó 2-3 napjain folyt le a R. M. D. Sz. első ifjúsági dalosversenye Kolozsvárt. Olvasóink részletesen megismerhették a verseny programját és lefolyását a napi lapok leírásából, mi itt csak a verseny eredményeinek elkönyvelésére szorítokunk.

A főiskolások egyéni versenyében a zongora verseny első díját Nagy József főmunkatársunk, az ének verseny első díját Bede Emil munkatársunk nyerte. Hegedűn első lett Manyak Ernő orvostanhallgató, akit Toduța Zsigmond tanárjelölt kísért, s második nyertes Kozma Tibor ref. theologus volt. Az orgona versenyben első lett Butyka Kálmán ref. theologus, második Báthory József tanárjelölt.

A középiskolák vegyeskarok közül az első díjat a kolozsvári unit. koll. ifjúság dalárdája nyerte el, a második díjat a nagyenyedi ref. tanítóképző intézet dalárdája. A kolozsvári ref. theologia dalárdája, az egyetlen versenyző főiskolás dalárda és a ref. leánygimnázium dalárdája jutalomban részesült.

A középiskolások egyéni versenyében zongorán az első díjat Faragó Erzsébet kvári ref. I. gimn. III. o. tanuló, a másodikat Faragó Erzsébet III. b) o. t. vitte el. Hegedűn első lett Márkus Albert unit. fg. V. o. tanuló, második Komjátszeghy Lajos unit. fg. VI. o. tanuló.

Hozzászólás a romániai Magyar Dalosszövetség első ifjúsági dalosversenyéhez.
Irtá: ifj. Szabó Géza.

Június hó 2-án és 3-án rendezte meg a R. M. D. Sz. első ifjúsági dalosversenyét, melyen két nagyenyedi dalárdán kívül öt kolozsvári versenyzett. Míután az erdélyi magyar ifjúság nagy része előtt ismeretes a versenyen résztvevő dalárdák műsora és elért eredménye, melyről a magyar hírlapok részletesen beszámoltak, mi e helyen ezekkel nem foglalkozunk.

Mindenekelőtt le kell szögeznünk, hogy a verseny rendezősége időt és fáradságot nem kímélve rendezte meg a versenyt, melynek előkészítésében és létrehozásában az orosz-lán-rész Tárcza Bertalan tanárt illeti.

A dalosversennyel kapcsolatban a közép- és főiskolai hallgatók egyéni versenyeken is bemutatták tudásukat. Megállapíthatjuk, hogy úgy a dalárdák, mint az egyéni versenyen résztvevők lelkiismeretes, alapos munkával készültek el darabjaikkal, bár műsor-számaik megválasztása nagyobbára nem egyezik véleményünkkel. Így pld. a szabadon választott karművek és egyéni versenyszámok között nem találtunk egyetlen egy magyar paraszti népdalfeldolgozást sem. Gondolunk itten Kodály és Molnár Antal kitünő Gyer-

mekkórusaira, Bartók és Dohnányi gyönyörű zongorakompozícióira, Bartók, Kodály és Lajtha László magyar népdalfeldolgozásaira. Említett szerzők egyikének sem hallottuk előadva szerzeményét vagy feldolgozását, még mutatóba, véletlenül sem. Ehelyett német és más zeneszerzők bőségesen szerepeltek a műsoron.

A magyar ifjúságnak és vezetőinek rá kell végre eszmélnie arra, hogy igazi, vérbeli magyar muzsikát csak a paraszti népdalban találhat. A falú, a nép őrizte meg számunkra azokat a sokszor évszázados, csodaszép dallamokat, melyeknek megszeretése, ápolása és terjesztése legegésőbb és legfontosabb nemzeti feladataink közé tartozik.

A cserkészet.

Baden-Powell nagyszerű intézménye újabb tért hódított magának az erdélyi magyar ifjúság körében. Az évek óta szépen működő kolozsvári katolikus cserkészcsapat után június 1-én ünnepélyes fogadalmat tett a kolozsvári ref. kollégium tornaiünnepélyén az első protestáns cserkészcsapat is, mely a kolozsvári ref. kollégium diákjaiból alakult.

A cserkészet nemcsak a mai agyonhalmozott és egyoldalúan szellemileg túlterhelt tanítási rendszernek adja meg sport-szerűségével és a természetbe való kimenésével az egészséges testi ellensúlyozást, de nagy lelki feladatai is vannak. A tornaiünnepélyen Makkai Sándor püspök beszédében kiemelte, hogy a cserkészet a becsületre, férfiaságra nevel, amelyek a magyar alapvető tulajdonságai, s felhívta a cserkészeket, hogy az országos szervezetben e tulajdonságokkal méltón reprezentálják fajukat. Goia kolozsvári főcserkész pedig arról beszélt, hogy a romániai cserkészet az ifjúságon keresztül akarja előmozdítani az együttélő népek közötti megértést.

E két nagyszerű feladatát azonban érzésünk szerint csak úgy töltheti be a romániai magyar cserkészet, ha belső tartalmát az individuális nevelésen túl kollektívvé teszi, megismeri népe igazi lelki és kultúrértékeit és szociális helyzetét, s a becsületes férfiaság szolidaritásával szerez ezeknek az értékeknek elismertetést és érvényesülést az egész romániai magyarság, az együttélő népek és a világ előtt a cseh-szlovákiai magyar cserkészet nagyszerű példája szerint. Ezeknek az eszméknek a jegyében kívánunk a fiúknak és vezetőiknek: jó munkát
Jancsó Béla.

FIATALOK MUNKÁJA

SZÁMADÓ GYÖRGY: Most csak ennyi. (Budapest, 1930.) Fiatal erdélyi író, egészen új név. Előszavából tudom meg, hogy 20 éves és róla szóló ismertetésből, hogy költő. E kötet: román, francia, spanyol, portugál, német, dán, norvég, svéd, cseh, horvát, orosz, lengyel, japán, kínai, U. S. A.-i, Mexikói, Peni-i költők verseinek fordításai. Nem tudom, hogy ezek közül mit fordított eredetiből, s nem vagyok hivatott, hogy mint műfordítót megítéljem. De a Számadó György által közvetített versek sok új, eddig magyarul nem

hallott hangját szólaltatták meg a világlírának (Bresina, Kierfel, Sherwood Anderson, Le Comte de Lautréamont) s közülük néhány igazán szívbemarkoló szavát a mának (pl. Ilja Ehrenburg költeményét). – A műfordító saját arca hasonmásait keresi és Számadó György fordításai mögött felfedezni vélem az ő vonásait, még inkább bizarságok közt kutató, de már szánalommal és a Mindenség szomjúságával telt fiatal arcát, amelytől itt megnyilatkozó szimpátiái után ítelve van még várni valónk. *Jancsó Béla.*

EGYESÜLETI - ÉLET

A Székelyek Kolozsvári Társasága Ifjúsági Bizottságának egy évi munkája.

Amikor a kolozsvári magyar főiskolás ifjúság megérezte annak a szükségét, hogy a felekezeti ifjúsági egyletek mellett olyan keretek közé is álljon, amelyek egyetemes erdélyi magyar szempontból elégitik ki a kulturálódást, nagyobb számmal lépett be a Székelyek Kolozsvári Társaságába. A Társaság kulturális tevékenységük független irányítására egy ifjúsági bizottságot küldött ki Pálffy László, dr. Szász Ferenc, később György Dénes, Szentimrei Jenő, Tamási Aron, Bíró Sándor és Jancsó Béla választmányi tagokból, akiket 1929 május 2-án a főiskolai tagok választása S. Nagy Béla, Veress Dónát, Mikó Imre, Benedek Géza, Koncez István, Csögör Lajos, Szentiványi Elek, Kadátsi Zoltán és Orth Imre főiskolás tagokkal egészített ki s a bizottság elnökének Jancsó Béla orvostanhallgatót választották meg.

Az ifjúsági bizottságnak főtevékenysége volt a kolozsvári magyar főiskolás ifjúságnak felekezeti és fakultások felett egyetlen egységbe tömörítése. Ezt a lelki egységet úgy akarta kiépíteni, hogy a főiskolás tagokat előadások által ráébressze arra, 1. hogy saját problémáiról maga gondolkozzék és azok megoldásán maga dolgozzék; 2. hogy őreá, mint új magyar vezetőosztályra várnak az erdélyi magyarság kulturális problémái is. Tehát ezekre a feladatokra öntudatos felelősségérzettel és a közösségi érzés felkeltésével alaposan és szakszerű tudományossággal kell felkészülnie.

Ezeket a gondolatokat heti ismeretterjesztő előadásokon, kisebbeségi jogi és közgazdasági szemináriumokban és gyakorlatilag a ta-

noncmunka által kísérte megvalósítani. A jogi szeminárium gondolatmenetét külön cikk ismerteti. Hiányt pótló jelentőségű volt a közgazdasági szeminárium 5 szakelőadása (a szövegeketek eszméiről pályázatot is tűzött ki a bizottság).

A heti ismeretterjesztő előadások (mint a szemináriumok is), egyben mindig vitaesték is voltak (1 óra előadás, 1 óra megbeszélés). Nagy vonásokban képet akartak adni arról a nagy kulturális területről, amelyen az új magyar vezetőosztály programjának fel kell épülnie. Az annyira szükséges és annyira hiányzó szociális érzék felébresztésére foglalkoztak a falú problémáival és a városi iparos-tanoncok kérdésével. Egy új, tisztultabb magyar ideológia kialakítása céljából ismertették az ez irányú törekvéseket (Szabó Dezső) és Széchenyi tanításait s megmutatták azokat az ifjúsági irányzatokat, amelyek egy haladó új magyar szellemiség programjának a kialakítása már jelentős munkát fejtettek ki. (A csehszlovákiai Sarlósok, a budapesti Bartha Miklós Társaság munkája). A szemináriumokkal együtt egy év alatt 34 előadást rendezett az ifjúsági bizottság.

A szemináriumok előadói inkább felkért szakemberek, az ismeretterjesztő előadásokéi inkább főiskolások voltak. A rendezés alapelve a teljesen szabad vélemény nyilvánítás volt és irányzatoktól függetlenül mindenki véleményének meghallgatása, hogy így az ifjúság maga tanulja meg az értéket bárhol megbecsülni, s a hibát bárhol meglátni. A Székelyek Kolozsvári Társaságának vezetősége ebben a munkájában az ifjúsági bizottságot soha nem befolyásolta, sőt a legteljesebben támogatta.

A szociális érzék fejlesztésére szolgált gya-

korlatilag a szépen megindult *tanonc*munka Biró Sándor lelkes vezetése alatt. 30–35 tanoncra ügyelt fel barátilag egy-egy vállalkozó főiskolás tag és szellemi szükségleteiről is gondoskodni igyekezett. A ref. theologus tagoknak e munka körül nagy érdemeik vannak.

E bizottság hatásköre a Társaság közgyűlésével lejárva, a Társaság új választmánya az új ifjúsági bizottságba delegálta dr. Gönczy Lajos, Szentimrei Jenő, Tamási Aron, dr. Zágoni István, Jancsó Béla és Krausz Ottó választmányi tagokat. F. évi május 15-én este 8 órakor a Ref. theológián a főiskolai tagok meghallgatták a múlt évi bizottság beszámolóját, majd bizottsági tagoknak Antal Gusztáv, Csákány Béla, Fazekas Sándor, Huszár Kálmán, Kabai Gábor, Kali István, Kún Adám, Laczkó László, Miklós András és Rázmán Mór főiskolás tagokat, elnöknek újra Jancsó Béla orvostanhallgatót választották meg.

Az új bizottság jövő évi programjaként Jancsó Béla elnök *társadalomtudományi és közgazdasági szemináriumának* beállítását, jelentette be, hangsúlyozva a munkamegosztáson alapuló kulturális együttműködés szükségét minden ifjúsági egyesülettel.

Az Ifjúsági Keresztyén Egyesület az 1929/30 évben.

Egyesületünk kilencedik évének végére érkezzük, Isten előtti hálaadással állapíthatjuk meg, hogy Isten hatalmas kezében eszköz a „mi munkánk”, mert az egész erdélyi református ifjúság körében komoly tényezővé lett.

I. Az I. K. E. kolozsvári működését ebben az évben 1929 október 11-én kezdte és folyt a munka megszakítás nélkül mind a mai napig. Egyesületünknek ebben az évben 306 tagja van, 108 rendes, 43 pártoló és 185 szenior tag.

Egyesületi életünk az év folyamán mozgalmassá mondható. Két kisebb konferencia volt az év folyamán 100–120 főiskolai hallgató résztvevővel. Mozgalmunk ismertetése és az előttünk álló feladatok, lehetőségek körvonalozása volt a konferenciák tárgya. Tagjaink egymással és a munkával való kapcsolatának erősödését szolgálta a konferenciák után rendezett tea. Egy kiránduláson egyesületünk 30 tagja gyönyörködött együtt Torockó és vidéke szépségeiben.

A rendszeres munka két irányban folyt: egyik oldalon vannak azok az alkalmak, amelyek az erőgyűjtést, hivatásra való felkészülést szolgálták, másik oldalon azok a munkák, melyekben a keresztyén szolgálatot

gyakorolták Egyesületünk tagjai. Könyvtár és játékszertár állott egész évben tagjaink rendelkezésére.

Hetenként rendszeren egész év folyamán egy-egy este hét bibliakörben 100–120 résztvevővel folyt Isten Igéjének tanulmányozása. Szombat esteken pedig 30–40 ember hallgatott előadásokat, illetve folytatott megbeszéléseket különböző kérdésekről. Tartottunk 17 előadást: 5 világnézeti, 6 missziói tárgyú és 6 néprajzi tárgyú volt ezek közül.

II. Nagy területre terjedt ki a szolgálat köre is. Szociális körünk igyekezett némi segélyt nyújtani az arra rászoruló főiskolai hallgatóknak. Az erre a célra gyűjtött összeg: 10.869 lei, 15 főiskolai hallgatónak kiosztottunk ebből 8326 leit, 500 leit iparos-tanoncok segélyezésére és 1393 leit pedig főiskolás konferenciái segélyezésre fordítottunk. A kiskorú fegyencek és aggmeházbeli rokkantak között lelki gondozás mellett anyagi segítséghez is jutattuk az arra rászorultakat. Missziói körünk négy irányban fejtette ki működését. Az ú. n. szorvány-misszió a Dónáth-úton egy az Egyesület által fentartott imaház köré gyűjtött református hívek között folyt istentiszteletek, biblakör és vasárnapi iskola tartása által. Ugyanilyen munka folyt egész évben Kardosfalván. A Botond-, illetve Csaba-utcában, bibliakörben folyt lelki gondozás. Az egész egyházkerületre kiterjedő szorványgondozás indul meg a nyáron. Erre a munkára az előző évekhez képest már szép számmal jelentkeztek Egyesületünk tagjai. A Regátban Moreniben folyt a múlt nyáron misszió, ezt a nyáron is folytatjuk. Az év folyamán Moreniben és Brezoinban két legátus is szolgált. Erre a célra 5000 leit gyűjtöttünk és 1511 lei áll jelenleg rendelkezésünkre. A külmisszió gondolatának propagálását szolgálta egy külmissziói estély. Alap e célra: 4074 lei. E körbe tartozik az iparostanonc ifjúság gondozása is, 250 fiúnak hét osztályban tanítottak vallást tagjaink. A vallástani-tásért befolyó összeg nagy részét egy inasotthoni megvalósítására szántuk. Már az év folyamán a theologia souterénjében berendezett otthonban 10 tanonc nyert elhelyezést. Itt rendeztünk be egy kis olvasó és játékermet is; kis könyvtár, újságok, folyóiratok és játékok állanak rendelkezésére itt az iparos és kereskedő ifjú csoportnak van bibliaköre.

Az I. K. E. legspeciálisabb munkaköre az

ifjúsági bibliaköri munka; ez az egész Romániára kiterjed. Legtöbb helyen szenior tagjaink vezetik a mozgalmat. Ezekkel a munkákkal a kapcsolatot László Dezső utazó-titkár tartja fent látogatásai és levelezés által. Ebben az évben 128 napot töltött 69 gyülekezet és a kollégiumok ifjúsága között. Tartottunk kisebb helyen konferenciákat, vál-lásos ünnepeket több városban. Nagy-enyeden 144 résztvevővel áprilisban volt konferencia.

Az az évi nagy ifjúsági konferencia Székelyföldváron lesz július 3–9 között, a főiskolás konferencia pedig Gyaluban, június 29-től július 1-ik. (Sepsiszentgyörgyön volt egy vezető kurzus vasárnapi iskolai és bibliaköri vezetők részére.) Kolozsváron kilenc ifjúsági bibliakörünk van és minden iskolában több csoportban folyik vasárnapi iskolai munka I. K. E. tagok vezetésével. Az egész erdélyi ifjúsághoz igyekezett eljutni az „Ifjú Erdély” című lapunk 1700 példányban. Irat-terjesztésünk pedig a keresztény élet és munkához szükséges irodalmi anyagot szolgáltat-ta. A munkások és munka egységét szolgálták a „Kéz a Kézben” című szeniorlap és a szenior konferenciák.

Állandó kapcsolatot tartottunk fent: a Federația Asociațiilor Studentilor Creștini din România szövetséggel és ezen keresztül a Világ Diák Szövetséggel. A Soli Der Gloria magyarországi református, Magyar Evangéliumi Keresztény Diák Szövetség konferenciáin és Keresztény Ifjúsági Egyesületek Szövetségének konferenciáján kiküldöttünk több ízben vettek részt az év folyamán és ezen szövetségekkel, valamint az J. M. C. A. és a Református Világ Diák Szövetséggel állandó levelezést tartottunk fent.

S. Nagy Béla,

RÖVID VISSZATEKINTÉS A RÓM. KATH. NÉPSZÖVETSÉG EGYETEMI SZAKOSZTÁLYÁNAK ÉVI MUNKÁSSÁGÁRA. A kolozsvári Róm. Kath. Népszövetség egyetemi szakosztályának mintegy 130 tagot számláló egye-sülete az elmúlt tanév folyamán is az ele-ven, pezsdülő élet képét mutatta. Az egyesület központi tisztikarában *Dsida Jenő*, mint elnök, *Nagy Zoltán*, mint alelnök, *Balogh Zoltán*, mint belügyi főtitkár, *Kekel Béla*, mint külügyi főtitkár, *Demeter János*, mint szociális főtitkár és *Vlossák Rezső*, mint fő-pénztáros, foglaltak helyet. A Szakosztály évi működésének vázlatos rajzához hozzá tartozik annak fölemlítése is, hogy az elmúlt év folyamán is, három kuriára tagozódott az egyesület, a Belső Erdélyi, a Székely és a

Határvidéki Kúriára. Á kuriák háromhete-nként tartottak rendes gyűlést, tehát minden vasárnapra esett egy-egy gyűlés. Az egyesület belső, építő céljain kívül a népevelést és nemzetvédelmet, a székelységet közelről érintő problémák tanulmányozását és a szé-kely inas-nevelést is elsősorú céljai sorába iktatta. A *Belső Erdélyi Kúria* 1 alakuló és 6 rendes gyűlést tartott, melynek említésre méltó programpontjaiként a *Demeter János* (Iskolánkívüli népevelés), *Orbán Pál* (A szövetkezetek gazdasági jelentősége), *Török Bálint* (A szövetkezetek), *Frána P.* (Tapasztalatok a modern ifj. körül) és *Kekel Béla* (A moldvai csángók közt) előadásait említhetjük meg. *Dsida Jenő* német műfordításokat olvasott fel egyízben, a zárógyűlésen pedig *Balogh Zoltán* számolt be eleven humorral az egye-sület évi működéséről. A kúria vezére: *Gurka Vilmos* volt. A Határvidék Kúria, melynek gyűlései *Nagy Zoltán* vezér elnöklése alatt folytak le, 1 alakuló és 6 rendes ülést tartott. *Bartha Sándor* úti beszámolója, *Blédy Géza* sorozatos előadása a konkordátumról, *Nagy Zoltán* beszámolója az C. I. E. budapesti kongresszusáról, *Blédy Géza* ismertetése az egyesület külföldi kapcsolatairól, *Bartha Sándor* előadása Konstantinápolyról és *Dsida Jenő* előadása a világirodalom útkereső moz-galmairól mind hozzájárultak az ifjúság ismeretkörének bővítéséhez és öntudatos szel-lemiségének továbbalakításához. *Béteky László* egyízben novellát, egyízben verseket olvasott fel. A Székely Kúria *Kész Antal* ve-zérlete alatt 1 alakuló és 4 rendes gyűlést tartott, melyek során *Márton András* a szé-kelység problémáit fejtegette, *Pataky József* a székelység régi intézményeit ismertette, *Kiss Árpád* a C. I. E. budapesti kongresszusáról, valamint egy másik előadás keretében a a cseh-szlovákiai magyar egyetemi ifjúság mozgalmairól számolt be. *Veress Ernő*, az Erdélyi Tudósító szerkesztője, a kath. sajtóról tartott lelkes előadást. Az egyesület évi munkájának különös lendületet adott a *dr. György Lajos* prior, fáradhatatlan és önzet-len munkássága, szervező erejével ez évben is szívvel-lélekkel állott az ifjúság szolgálatára. Ezenkívül műsoros előadást és tea-estélyt is rendezett a Szakosztály. A tea-estély ünnepé-lyes keretül szolgált az egyesület által kitű-zött, a „*falú sociográfiái ismertetése*” című pályázatának eredménykihirdetésére. Az első díjat *Kiss Árpád* joghallgató nyerte el. A Kath. Népszövetség egyetemi szakosztályának elismerésre méltó évi munkássága biztosítékot nyújt az elkövetkező év alapos és hasznos kihasználására is.

Beszámoló az Unitárius Teológiai Akadémia Önképzőköre működéséről.

Az önképzőkörön, céljának megfelelően, úgy teológiai, mint irodalmi előadások és megbeszélések hangzottak el, melyek mindig élénk vitára adtak alkalmat és módot.

Önképzőkörünk, mint a jövő papjainak egyesülete, igyekezett fenntartani a kapcsola-

tot a testvér egyesületekkel. Tagjaink közül többen részt vettek a „Székely Társaság ifjúsági szakosztálya” által beindított iparositanonc látogatási és oktatási mozgalomban és mint a D. F. E. I K. tagjai, igyekeztünk felvenni a kapcsolatot a mi földmives testvéreinkkel. E kapcsolatból születnek aztán azok a kirándulások, amelyeket népünk megismerésére rövid vallásos műsor keretében szoktunk megtenni. (Sajnos, ez iskolai évben egyet sem tehetünk.)

Önképzőköriünk, mint minden évben, úgy most is theologiai, irodalmi és szabad (ima, novella, vers) pályázattételeket tűz ki, amelyekre dolgozatok ebben az évben feltűnő nagy számban érkeztek be.

Rendezünk szavaló és szónoki versenyeket, hogy képezhesük magunkat az előadásban.

F. évi munkásságunk betetőzésekként f. hó 18-án este 8 órai kezdettel az Unitárius Kollégium dísztermében záró dísz-gyűlést tartunk, melyre az érdeklődőket ezúton is meghívjuk. *B. E.*

A DÁVID FERENC EGYLET IFJÚSÁGI KÖRE *falumunkájáról* az alábbi adatok számolnak be.

1. 1929. november közepétől 1930. március elejéig mintegy száz unitárius faluban tartott összesen 160 vetített képes előadást. Előbb egy, február végétől pedig összesen három gép volt állandóan útban. Ezeket felfogadott falusi székely legények hordozták falúról-falúra és kezelték. Minden előadás mintegy 7 képsorozatból, összesen 120–150 magyarázattal kísért képből állott, amelyek közül egy sorozat *földrajzi* (Anglia, Egyesült Államok, India, stb.), egy általános *ismeretterjesztő* (repülés, szénbányászat, stb.), egy *vallási*, egy *egyházi*, egy *erdélyi* (Székelyföld, Torockó), egy *tréfás* (Ludas Matyi) egy pedig *vegyes* vonatkozású volt. A nézőközönség adományai fedezték a kiadásokat,

2. sőt még egy *Kévekötés* c. falusi ifjúsági lap három megjelent számának a költséget is fedezték. E lap a falusi ifjúsági egyletek életét kívánta segíteni, ezért csak megbeszélhető cikkeket, előadható jeleneteket és verseket közölt.

3. Ezenkívül a székelykereszturi körben további két konferenciát rendezett. A legutolsó, április 6-án dalosversennyel volt egybekötve, amelyen mintegy 6 falú dalárdái szerepeltek szép eredménnyel.

Korai volna az eredményekről írni. Annyi azonban máris, tapasztalható, hogy ha az ifjúság nehezen is ébreszthető öntevékenységre, az érdeklése megvan, s ez sikerrel biztat.

A jövődö tervekről még kevésbé időszerű beszélni. Az eddigi tevékenységek folytatása és meggyökereztetése, valamint egyes középonti falusi helyeken az ambiciózusabb ifjak részére tanfolyamok rendezése – amelyek később esetleg Népfőiskolákká fejleszthetők – látszik az eddigi munka legtermészetesebb folytatásának. *Balázs Ferenc.*

A REFORMÁTUS FŐISKOLAI HALLGATÓK EZ ÉVI NYÁRI KONFERENCIAJA Isten segédelmével június 29–július 1 között

Gyalúban lesz a református egyházközség rendezésében. A konferencia megnyitása június 29-én reggel 8 órakor lesz. A résztvevők reggel 6 órakor indulnak a Ref. Theológia elől közös autóbusszal. – A leányok szállása magán házaknál, a fiúk a ref. iskolában közösen lesz. A fiúknak pokrócot, lepedőt és vánkoshuzatot kell magukkal hozni. Bibliáról, Egyházi Énekeskönyvről ne feledkezzenek meg senki. A konferencián résztvehet minden középiskolát végzett leány és fiú, akkor is, ha még nem iratkozott be főiskolára. A résztvevők június 15-ig jelentkezzenek László Dezső ifj. utazótitkárnál (Cluj-Kolozsvár, Ref. Theológia) egy levelezőlapon. A konferencia résztvevőinek némi segélyt is nyújthatnak, ha a jelentkezésük kéri. Napi ellátás díja 40 Leu, ezen felül minden résztvevő fizet 50 Leu részvételi díjat. – A konferencia napirendje: 1. Felkelés 7 órakor. 2. Reggeli 8 órakor. 3. Bibliaóra fél 9-től fél 10-ig. 4. Megbeszélés 10-től fél 12-ig. 5. Előadás 12–1-ig. 6. Ebéd 1 órakor. 7. Megbeszélés 5-től fél 7-ig. 8. Vacsora fél 8 órakor. 9. Esti áhitat tábortűznél fél 9 órakor. 10. Lefekvés 10 órakor. – A program főbb pontjai: *Biblia órák*: A teljes egyéniség, A világ világossága, Isten szeretetének ereje. *Megbeszélések*: Absolut és relativ, A ker. világnézet alappillérei, A magyar lélek és a kereszténység, A turáni átok, A ker. élet valósága és mibenléte. *Előadások*: Történelmi múltunk új értékelése, A falú (Demokrácia), A város (Socialismus).

A szerkesztőség hírei.

Többeknek. Lapunk főmunkatársai és munkatársai közötti különbség annyi, hogy a főmunkatársak a lapalapító tulajdonosok és ők alkotják a szerkesztőbizottságot. Valakinek a munkatársi mivolta nem jelent lekcisinyítést a főmunkatársakkal szemben.

Vargha Lajos, Szilágyi Olivér, Egved Béla, ifj. Ferenc József és Meliusz N. József értékes írásai anyaghalmozódás miatt és a júniusi szám speciális mivolta következtében szeptemberi számunkra maradtak.

Postán érkezett előfizetések nyugtázása: Bekess Károly fél év, Dávid György fél év, Bardócz Árpád fél év, Nagy Emma Kolozsvár fél év, Ilyés Irén fél év, Baumgarten László fél év, Kiss Domokos fél év, Nagybányai Részvénytakarék Pt. egy év, Tüdös János Arad II. fél év 100 Leu, Babos Sándor Lupény II. fél év 100 Leu, Fazakas Sándor Debrecen 100 Leu.

Újabb előfizetőket gyűjtöttek: Geréb Pál fg. VII. o. t. Nagyenyed és Barabás Béla fg. VII. o. t. Marosvásárhely.

Felelős szerkesztő és kiadó: Dr. János Gáspár.

Előfizetőink szíves figyelmébe! Kérjük a lejárt előfizetéseket a második félévre is megújítani. Előfizetési díjak augusztus 1 után nem dr. Péterffy Jenő, hanem *Jancsó Béla címére küldendők:*
(Str. Moşilor-Monostori út 16 sz.)

Az Erdélyi Helikon 20.000 lejes pályázata középiskolát végzett tanulók számára.

Az Erdélyi Helikon, ismerve azt a súlyos válságot, amely a tantervi átalakulások és a baccalaureátus egyoldalúan szigorú követelményei miatt a középiskolai magyar nyelvi és irodalmi oktatást fenyegeti, báró Kemény János adományából minden évben 20.000 lejt kitevő több pályadíjat tűz ki középiskolát végzett tanulók magyar irodalomtörténeti tudásának jutalmazására. A mult estendőben az Erdélyi Helikon egy ilyen magyar irodalomtörténeti írásbeli versenyt már lefolytatott. Ennek a versenynek tanulságait figyelembe véve, az Erdélyi Helikon pályázatát az idén a következő feltételek mellett hirdeti ki:

1. Résztvehetnek a pályázaton a liceumok, tanító és tanítóképző intézetek VII. osztályát az 1929—30. évben végző magyar anyanyelvű tanulók (leányok és fiúk egyaránt).

2. A pályázat bíráló-bizottsága még ebben az évben is csupán írásbeli vizsgálat alapján dönt a díjak odaítéléséről. Az írásbeli vizsgálat ideje 1930. szeptember 28. A jelentkezők reggel 8 órakor fognak munkához és déli egy óráig dolgozhatnak a kitűzött feladaton. Az idén, hogy a középiskolát végzett tanulók részvétele mentől nagyobb számban biztosítható, az Erdélyi Helikon az írásbeli vizsgálat lefolytatásának helyéül, az alábbi városokat (illetve az ott lévő intézeteket) kéri fel, illetve jelöli ki:

Kolozsvári ref. főgimnázium, Brassói róm. kath. főgimnázium, Marosvásárhelyi ref. főgimnázium, Székelyudvarhelyi róm. kath. főgimnázium, Nagyenyedi ref. főgimnázium, Csikszeredei róm. kath. főgimnázium, Zilahi ref. főgimnázium, Gyulafehérvári róm. kath. főgimnázium, Sepsiszentgyörgyi ref. főgimnázium.

A vizsgálat mindenik helyen egyidőben folyik le az ottani iskola tanári karából és a Helikonnak abban a városban tartózkodó író tagjából, illetve bizalmi képviselőjéből alakult bizottság felügyelete alatt. Ez a bizottság az írásbeli dolgozatokat felküldi a Kolozsváron összeülő bíráló-bizottsághoz, amely valamennyi írásbeli dolgozatnak elbírálását végzi.

3. A tárgykör, melyből a bizottság a versenyvizsgálat tételét kiválasztja, az idén is a magyar irodalomnak 1772 és 1882 közé eső legzadagabb szakasza. A pályázat elbírálói különös figyelemmel fogják értékelni a dol-

gozatokban azt a tudást, amely csak az irodalmi alkotások elolvasása által szerezhető meg. Biztos stíluskészség, jártasság a műfajokban, egyéniség a feldolgozásban, a jutalomra érdemesített feltételei közé tartoznak.

4. A követelményeknek megfelelő legjobb írásbeli munka szerzője 10.000 lej jutalomban részesül. Ezenkívül egy 5000, egy 3000 és egy 2000 lejes díj kerül kiosztásra.

Az eredményt az elbírálók október hó első napjaiban fogják kihirdetni a kolozsvári ref. kollegium dísztermében és ugyanakkor fog megtörténni a díjak kiosztása is, rövid irodalmi ünnepély keretében.

PÁLYAZAT

a szövetkezeti kérdésről.

A Székelyek Kolozsvári Társaságának ifjúsági bizottsága magyar főiskolai hallgatók számára pályázatot hirdet: „*A szövetkezeti eszme gyakorlati lehetőségei az erdélyi magyarság gazdasági életében*” címmel. A pályázat feltételei: 1. A pályamű maximális terjedelme 20 gépelt ívoldal lehet. 2. A pályamű, tekintettel a pályázat titkosságára, zárt, jelíges borítékban adandó be, s egy mellékelt jelíges borítékban a pályázó neve. Nem kolozsvári főiskolai hallgatók postán a Székelyek Kolozsvári Társasága Ifjúsági Bizottságának címére (Cluj—Kolozsvár, Calea Victoriei 32.) küldhetik, kolozsváriak ugyanoda adhatják be. 3. A pályázat határideje 1930. október 1. A pályázat eredményét szakértő jury döntése után az Erdélyi Fiatalok októberi számában közöljük. — I. díj 1000 Lei, II—III. díj: 500—500 Lei. — A pályaműnek az ország gazdasági helyzetéből kiindulva fel kell vázolni azokat az alapelveket, amelyek a szövetkezeti eszmét gyakorlatilag megvalósíthatják, következőképp az erdélyi magyar kisebbség jelenlegi gazdasági szervezeteit és erőforrásait kell számbavenni a szövetkezeti mozgalom szempontjából s aztán meghatározni azt a szövetkezeti típust, amelyet az adott körülmények között az erdélyi magyarság szükségleteinek kielégítésére legalkalmasabbnak ítél. — A felmerülő konkrét eszmének itt csupán alapvonalai tisztázandók, részletes kidolgozásukra a bizottság külön megbízást fog adni a lehetőségeket tisztázandó jelen pályázat eredménye alapján.

A Székelyek Kolozsvári Társaságának ifjúsági bizottsága.

Balázs Ferenc főmunkatársunk: „*BEJÁROM A KERÉK VILÁGOT*” c. könyvét azok, akik kiadóhivatalunkban veszik meg 225 Leus ár helyett 150 Leuért kapják. Vidéki rendelés esetén a portó költséget külön felszámítjuk.